Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 16 (686) 20 КРАСАВІКА 1969 г. ЦАНА 60 гр.

БГКТ

АГЛЯД НАЙЛЕПШЫХ АМАТАРАЎ

30 сакавіка ў Гайнаўскім доме культуры «Гурнік» сабраліся найлепшыя мастацкія калектывы, якія на павятовых аглядах былі закваліфікаваны на ваяводскі (у нашым выпадку цэнтральны) агляд аматарскіх калектываў беларускай нацыянальнай меншасці. Было іх восем. Дзевяты харавы калектыў з Вілінава (Гайнаўскі павет) не прыехаў.

Прыпомнім удзельнікаў гэтага агляду: 1) драмгурток з Маліннік з п'есаю Алеся Баркскага «Гарадскія госці»; 2) драмгурток з Рыбалаў з драмай аб партызанскай тэматыцы Міхася Алтухова і Мікалая Гарылёва «Выбух» (абодва гурткі з Бельскага павета); 3) драмгурток з Сухініч (Сакольскі павет) з камедыяй Янкі Купалы «Прымакі»; 4) драмгурток з Мілейчыц (Сямяціцкі павет) з польскай п'есай Тэадоры Банасёвай «Польскае крэдавае кола»; 5) хор з Бельска; 6) хор з Гайнаўкі; 7) дуэт з Мілейчыц і 8) мастацкі калектыў з Гарадка (Беластоцкі павет).

Адчувалася, што самадзейнікі шмат папрацавалі і таму даволі добра выступалі. Паказаў высокі мастацкі ўзровень калектыў з Гарадка. Ён даў цікавы мантаж. Выкарыстана ў ім паэма Янкі Купалы «Адвечная песня». Тут выступілі ўсе персанажы паэмы з чатырма порамі года, з пастушком, голадам і холадам. Усе яны адпаведна былі ўбраны. Выкарыстаны былі і спецыяльна дабраныя песні да кожнай пары года, якія выконвала харавая група, якую падрыхтаваў настаўнік Сцяпан Копа. Былі і фальклорныя гарадоцкія песні, якіх складальнікам з'яўляецца Ніна Мушынская. Яна найбольш працы ўлажыла ў гэту вельмі цікавую праграму.

Ваяводскае журы ў складзе: Дамініка Вайтовіч-Краўзэ, Альжбета Конічэк, Тадэўш Калдоўскі, Казімеж Дэркоўскі, Эдмунд Юхночы і Марэк Катковскі на ўрачысты канцэрт аматарскіх мастацкіх калектываў нацыянальных меншасцей Беласточчыны, які адбудзецца 27 красавіка ў Беластоку, закваліфікавала: мастацкі калектыў з Гарадка (ён заняў першае месца), харавы калектыў з Бельска, дуэт з Мілейчыц і драмгурток з Рыбалаў.

Тыя самадзейнікі, якія будуць браць удзел ва ўрачыстым канцэрце (арганізатарам яго з'яўляюцца: аддзел культуры прэзідыума Ваяводскай рады народнай, Ваяводскі дом культуры і нацыянальныя таварыствы Беласточчыны) атрымаюць высокія ўзнагароды ў Беластоку 27.IV. А драмгурткам з Маліннік, Мілейчыц і Сухініч, а таксама харавому калектыву з Гайнаўкі ваяводскае журы вызначыла ўзнагароды ў суме ад 1000 да 1600 зл. зараз пасля агляду.

У Гайнаўцы ўсе калектывы з рук сакратара ГП БГКТ атрымалі дыпломы за ўдзел у аглядзе. А ўсім кіраўнікам гэтых калектываў былі ўручаны кветкі.

На заканчэнне хочацца ўнесці адну сваю заўвагу на будучыню для арганізатараў. Па-мойму, падобныя агляды трэба арганізаваць або ў памяшканні ГП БГКТ у Беластоку, або ў Гарадку. Але найлепш у Гарадку. Там ёсць вялікі і прыгожы дом культуры, вялікая сцэна і, што найважнейшае, вельмі спрыяльная атмасфера, таму што гарадчане, якія прыходзяць на падобныя мерапрыемствы, вельмі культурныя людзі, людзі, якія любяць сваё роднае слова, песню, музыку.

Міхась Хмялеўскі

Прадзільшчыца з Тэкстыльнага завода імя Э. Плятэр у Васількове. Фота: Р. Сянько.

Калі наша Беласточчына істотным чынам заяўляе свой голас на прамысловым рынку дык перш за ўсё дзякуючы тэкстыльнай прамысловасці. Яна ў нас традыцыйная.

Ужо да першай сусветнай вайны на нашых землях займаліся вырабам тэкстыльных прадуктаў прыблізна столькі ж людзей, што і зараз. Безумоўна, былі гэта толькі нарадзіны праўдзіва вялікай сучаснай тэкстыльнай прамысловасці, у якой адзін працаўнік здольны даць прадукцыю ў дзесяткі разоў больш, чым калісьці, у часы прымітыўнай тэхнікі нашмат рознай яшчэ ад рукадзелля. Для прыкладу лікавыя прыраўнанні: у дні найбольшага росквіту даўняй тэкстыльнай прамысловасці на Беласточчыне, гэта значыць, напярэдадні першай сусветнай вайны валавая прадукцыя склала дванаццаць мільёнаў метраў сукна і пяцьсот тысяч пледаў, тым часам зараз адзін толькі Фастаўскі камбінат дае прадукцыю ў пяць разоў большую ды ў непараўнальна значнейшым асартыменце.

На долю тэкстыльнай прамысловасці Беласточчыны выпаў цяжкі час міжваеннага дваццацігоддзя. Фабрыкі, у выніку антысавецкай палітыкі санацыі раптоўна пазбаўлены свайго натуральнага рынку збыту ў глыбі Расіі і не знаходзячы ніякай падтрымкі з боку дзяржаўных улад дзеля мадэрнізацыі, скарачалі прадукцыю. Паводле справаздачы Беластоцкага ваяводы ад 1938 года — у тэкстыльнай прамысловасці працавала ўсяго няцэлых сем тысяч асоб, а прадукцыя з'яўлялася роўна палову меншай ад той 1914 года. Сведчыла гэта цалкам недвухсэнсава аб занападзе тэкстыльнай прамысловасці на Беласточчыне, аб яе вырадженні — тым болей, што не наглядалася ніякіх інвестыцыйных пачынанняў, выкарыстоўвана выключна стары, яшчэ «царскі» машынны парк, папсаваныя машыны проста выкідаліся на лом не замяняючы іх новымі. Пастаянна змяншаўся лік рабочых месц працы.

Сумны перыяд закончыўся жудаснай ноччу гітлераўскай акупацыі, калі дэвастацыя прамысловасці з'явілася правілам дзейнасці фашысцкіх захопнікаў, запланаваўшых пераўтварыць нашу зямлю ў дзікую пушчу для паляванняў. Акупант, пад націскам Савецкай Арміі адступаючы на захад, знішчыў дашчэнту многія фабрыкі і заводы.

Дваццаць пяць год таму назад, беластоцкія рабочыя-тэкстыльшчыкі, галодныя і абяздоленыя, прыйшлі на руіны сваіх заводаў устанаўляць нанава жыццё. Многія з іх, рызыкуючы жыццём, смерцю з рук акупанта, прыхавалі машыны і абсталяванне. Гэта надта прыдалося ў першыя дні свабоды і будовы вольнага жыцця. У заводах Сяржана ці ў Фабрыцы Плюшу ніхто тады не пытаў аб плату, крайна патрабавала ахвярнасці і самааддачы працы.

Вялікі гонар нашым людзям за тое, што менавіта яны далі народу першую прадукцыю, першыя метры тканін. Па закліку партыі і ўрада беластоцкія тэкстыльшчыкі выязджалі ў заходнія ваяводствы краіны, вернутыя да Маці-Радзімы, каб там арганізоўваць прадукцыю тэкстыльных фабрык і заводаў. Вялікай заслугай беластоцкіх тэкстыльшчыкаў з'яўляецца тое, што такія заводы, як імя АЛь у Беляве ці за-

Працяг на стар. 4

НАСУСТРАЧ VI З'ЕЗДУ БГКТ

У СТАЛІЧНЫМ АДДЗЕЛЕ

Аб дзейнасці Варшаўскага аддзела БГКТ у апошнім часе мала пісалася на старонках «Нівы». Не абазначае гэта абсалютна, што нічога тут не дзеецца, што праца аддзела стала слабейшай.

Што гэта не так, сведчаць аб тым цікавыя мерапрыемствы наладжаныя аддзелам апошнім часам.

У студзені г.г. праца аддзела была накіравана ў напрамку адзначэння слаўнай 50-ай гадавіны ўтварэння Савецкай Беларусі. Гэтай знамянальнай падзеі ў жыцці беларускага народа быў прысвечаны танцавальны вечар, наладжаны ў Палацы Прымасоўскім у Варшаве.

Супольна з дырэкцыяй Дома савецкай культуры ў Варшаве арганізавана ўрачыстую акадэмію. З дакладам аб дасягненнях БССР ва ўсіх галінах выступіў Віктар Швед. У мастацкай частцы вечара багатую праграму прадставіў эстрадны калектыў «Лявоніха».

З дапамогай Варшаўскага аддзела наладжана акадэміі прысвечаныя 50-годдзю БССР у Варшаве для раённага актыву ТППР Варшава-Срудмесце і актыву ТППР у Плоньску на Мазоўшы. І на адной і на другой акадэміях з дакладам выступіў Віктар Швед, а ў мастацкіх частках канцэртавала «Лявоніха». Выступленні «Лявоніхі» ўспрымаліся надзвычай цёпла, доказам чаго з'яўляецца запрашэнне нашай эстрады ў другой палове красавіка г.г. на гастролі ў Варшаўскае ваяводства.

Шырокі актыў Варшаўскага аддзела прыняў удзел у навуковай сесіі прысвечанай 50-ай гадавіне БССР, арганізаванай Мазавецкім навуковым таварыствам у Плоцку. У памяшканні Варшаўскага аддзела наладжана надзвычай цікавую выстаўку беларускай народнай вышыўкі і фотавыстаўку «Беларусь індустрыяльная», абразуючую дасягненні БССР у галіне прамысловасці.

Калі ўжо мова аб выстаўках, варта тут таксама ўспомніць аб наладжанай у аддзеле Мастацкай выстаўцы мастака-аматара, актыўнага члена Варшаўскага аддзела Антона Жэлезнякевіча. Гэтая выстаўка выклікала жывое зацікаўленне і сярод прафесіянальных мастакоў дзякуючы сваёй незвычайнай каларыстыцы. Наведвальнікі выстаўкі захвочвалі маладога мастака-аматара да далейшых мастацкіх ведаў шляхам адукацыі ў гэтым напрамку.

У рамках супрацоўніцтва з аддзелам Літоўскага таварыства ў Варшаве ў памяшканні БГКТ наладжана цікавую мастацкую выстаўку прафесіянальнага мастака, сакратара Варшаўскага аддзела Літоўскага таварыства Казіміра Швайноўскага. Тав. Швайноўскі прадставіў на выстаўцы вялікую колькасць сваіх, на высокім мастацкім ўзроўні графік, прысвечаных пераважна памятнікам літоўскай культуры ў Народнай Польшчы.

У лютым г.г. супольна з Домам савецкай культуры ў Варшаве наладжана ўрачысты вечар прысвечаны 51 гадавіне Савецкай Арміі. Асабліва цікавым было выступленне на вечары палкоўніка Войска Польскага др Ф. Юхневіча, які падзяліўся з прысутнымі ўспамінамі са свайго ўдзелу ў партызанскім руху на Беларусі ў часы гітлераўскай акупацыі.

У сакавіку г.г. у памяшканні Варшаўскага аддзела мгр Юры Туронак выступіў з надзвычай карыснымі дакладамі:

1. Беларускае школьніцтва на Беласточчыне да вызвалення.
2. Беларускае школьніцтва ў Народнай Польшчы.

Багаты, аграмадны матэрыял прадстаўлены мгрм Ю. Туронкам — гэта вынік яго шматгадовай працы ў галіне апрацоўкі гісторыі беларускага школьніцтва на Беласточчыне.

Гэта важная тэма павінна знайсці сваё адлюстраванне ў чарговым навуковым зборніку, які рыхтуецца Таварыствам да друку.

Прадставілі мы толькі некаторыя галоўныя мерапрыемствы арганізаваныя Варшаўскім аддзелам у гэтым годзе. Варта тут таксама ўспомніць і аб колькасным узросце членаў БГКТ. Нягле-

Працяг на стар. 4

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

СВЕТ

АФІЦЫЯЛЬНЫ ВІЗІТ У ГДР

У мінулым тыдні ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы прабывала польская дэлегацыя на чале з I сакратаром ЦК ПАРП Уладзіславам Гамулкам. У склад дэлегацыі ўваходзілі: член Палітбюро ЦК, старшыня Савета Міністраў Юзэф Цыранкевіч, сакратар ЦК Балеслаў Яшчук, сакратар ЦК Зэнан Клішка і член ЦК, старшыня Камісіі планавання пры Савеце Міністраў Юзэф Кулеша.

Дэлегацыі Польшчы і ГДР зрабілі шырокі абмен поглядамі і доследамі на тэму праблемаў развіцця сацыялістычнай сістэмы ў Польшчы і ГДР, усебаковага развіцця братэрскіх суадносін між абедзвюма дзяржавамі ў галіне ўмацавання адзінства сацыялістычных дзяржаў, а таксама праблемаў супольнай барацьбы за мір і бяспеку ў Еўропе і ў свеце.

НОВАЯ ІНІЦЫЯТЫВА

Сесія камітэта па раззбраенню працягвае сваю работу ў Жэневе. На парадку дня стаіць шмат цікавых ініцыятыў і праектаў паразуменняў, унесеных на працягу цяперашняй сесіі. Побач савецкага праекта канвенцыі аб дэмілітарызацыі дна мароў і акіянаў прадстаўнік Швецыі злажыў праект паразумення аб забароне падзямельных проб з тэрмаядзернай зброяй.

Прадстаўнікі дэлегацыі 5 сацыялістычных краін, членаў камітэта — СССР, Польшча, Румынія, Чэхаславакія, Балгарыя — выступілі з заклікам да ўсіх еўрапейскіх краін, у якім гавораць аб неабходнасці склікання еўрапейскай канферэнцыі бяспекі.

Паклікаючыся на будапешцкую дэкларацыю дзяржаў удзельніц Варшаўскага дагавору, прадстаўнікі нашых краін у Жэневе запрапанавалі скліканне ў хуткім часе сустрэчы прадстаўнікоў урадаў еўрапейскіх краін, мэтай якой была б падрыхтоўка гэтай канферэнцыі.

РАЗМОВА СССР — ЗША

У Маскве падалі афіцыяльна да ведама, што 14 красавіка г.г. урады СССР і ЗША пачалі ў Вене размовы звязаныя з мірным выкарыстоўваннем тэрмаядзерных выбухаў.

Савецкую дэлегацыю ўзначальвае член Акадэміі навук Фёдараў.

ПЛАН ХУСЕЙНА

Прабываючы з афіцыяльным візітам у Вашынгтоне кароль Іарданіі Хусейн прадставіў узгодненый з прэзідэнтам Насерам план урэгулявання блізкаўсходняй праблемы. План, які складаецца з 6 пунктаў, між іншым запэўняе права свабоднага плавання на Суэцкім канале і па заліве Акаба. Большасць, з вышэй указанай колькасці пунктаў, вынікае непасрэдна з пастановы Савета Бяспекі ад лістапада 1967 г.

Паводле найважнейшых інфармацый ізраільскія правячыя кругі ўжо аднесліся адмоўна да плана караля Хусейна. Сцвярджаюць яны, што гэты план мае толькі «прапагандовае» значэнне, і сцвярджаюць, што не чакаюць развязкі ад заяў складаных у Вашынгтоне, патрабуючы «непасрэдных перагавораў.»

АК

БССР

ВЫЗВАЛЕННЯ

У сувязі з 25-годдзем вызвалення Беларусі ад нямецка-фашыстоўскіх захопнікаў, якое спаўняецца ў ліпені г.г., Цэнтральны Камітэт КП Беларусі прыняў пастанову. У ёй адзначаецца, што бліскуча ажыццёўленая ў 1944 годзе Савецкай Арміяй пры актыўнай падтрымцы партызан Беларуская наступальная аперацыя ўвайшла яркай старонкай у гераічны летапіс барацьбы народа за свабоду і незалежнасць.

Дваццаціпяцігоддзе вызвалення Беларускай ССР будзе адзначацца ў абстаноўцы магутнага ўсенароднага сацыялістычнага спаборніцтва.

У вышэйшых навучальных установах адбудуцца навуковыя канферэнцыі, прысвечаныя 25-й гадавіне вызвалення Беларусі.

У дні святкавання гэтай даты ў гарадах і вёсках рэспублікі запланавана правесці ўрачыстыя сходы, мітынгі, забавы. Прадугледжана арганізаваць ля помнікаў і месц пахавання загінуўшых воінаў і партызан масавыя сустрэчы і маніфестацыі моладзі. Пастановай ЦК КПБ прадугледжана збудаванне там, дзе гэта яшчэ не зроблена, помнікаў і абеліскаў, устанаўленне мемарыяльных дошак — завяршэнне да канца чэрвеня работ па будаўніцтву на 21-ым кіламетры шашы Мінск—Масква манумента ў гонар пераможнаснага правядзення ў 1944 г. Беларускай аперацыі.

ЦК КП Беларусі зацвердзіў арганізацыйны камітэт па падрыхтоўцы і правядзенню святкавання 25-ай гадавіны вызвалення БССР. Камітэт узначалілі: Ф. Сурганаў (старшыня), С. Пілатовіч (намеснік старшыні), Р. Кісялёў (намеснік старшыні).

УСТАНОЎЧЫ

Устаноўчы з'езд Беларускага рэспубліканскага аб'яднання міжкалгасных будаўнічых арганізацый адбыўся ў Мінску.

З'езд уступным словам адкрыў першы намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР У. Лабанок.

Міжкалгасныя будаўнічыя арганізацыі арганізоўваліся ўжо ў 1957 годзе дзеля забеспячэння ўзрослых патрэб у будаўніцтве.

ПІЯНЕРСКАЙ

У Мінску адбыўся пленум Рэспубліканскага Савета піянерскай арганізацыі. З дакладам «Аб паляпшэнні кіраўніцтва саветаў піянерскай арганізацыі дзейнасцю піянерскіх атрадаў і дружын пачатковых школ» выступіла старшыня Савета, сакратар ЦК камсамола Беларусі, Н. Нерад.

У рабоце пленума прыняў удзел І. Жабіцкі — першы сакратар ЦК камсамола Беларусі.

ПЛЕНУМ

Адбыўся пленум праўлення Беларускага аддзялення Таварыства савецка-чэхаславацкай дружбы. Удзельнікі пленума заслухалі даклад аб дзейнасці аддзялення ў мінулым годзе і намецілі план працы на г.г.

(С. Я.)

ПОЛЬШЧА

ПРАМОВА ТАВ. УЛ. ГАМУЛКІ

На заканчэнне адбыўшагася II Пленума ЦК Польскай аб'яднанай рабочай партыі з прамовою выступіў I сакратар ЦК партыі Уладзіслаў Гамулка. Падсумаваў ён дыскусію над новымі метадамі планавання і высветліў некаторыя дыскусійныя праблемы.

Пры новых метадах планавання разыходзіцца пра тое, каб да працы над апрацоўкай плана ўцягнуць як найшырэйшы гаспадарчы, тэхнічны, адміністрацыйны і партыйны актыў. Цэнтралізацыя планавання не пярэчыць магчымасцям развіцця найшырэйшай ініцыятывы калектываў прадпрыемстваў. Якраз наадварот: чым больш будзе ініцыятывы прадпрыемстваў, тым лепш функцыяніраваць будзе цэнтральнае планаванне. Новы метад планавання, — заявіў прамоўца, — будзе ў пэўным сэнсе адваротнасцю папярэдняга метаду. Хочам будаваць план знізу ўверх, ад прадпрыемстваў, праз аб'яднанні, да Камісіі планавання пры Савеце Міністраў, а не наадварот, як было дагэтуль.

Новы метад датычыць апрацоўкі плана на 1971—1975 гады, але выкарыстанне гэтага метаду пачнецца ўжо ў бліжэйшыя месяцы.

У наступнай частцы свайго выступлення тав. Ул. Гамулка перааналізаваў праблему планаваных рэзерваў. Указаў на недахопы ў датагачаснай сістэме іх акрэслівання і выкарыстоўвання і растлумачыў істоту новых прынцыпаў. Гаворачы аб структуры планаваных інвестыцый I сакратар ЦК ПАРП звярнуў увагу на неабходнасць значна хутчэйшага развіцця, чымсьці дагэтуль, такіх галін прамысловасці як машынабудаўніцтва, аўтаматыка, электратэхніка.

Гаворачы аб неабходнасці выкарыстання прадукцыйных рэзерваў Уладзіслаў Гамулка ўказаў на вялікія існуючыя ў гэтай галіне занядбанні. Маем вялікія цяжкасці ў пакрыцці патрэб на сыравіну і матэрыялы неабходныя ў наступаючай 5-годцы. Зарысоўваецца востры недахоп нафты, штучных рэчываў, цэлюлозы, пракатной сталі. Матэрыялы гэтыя мусім прывозіць з-за мяжы. Але трэба зрабіць усё, каб цяжкасці гэтыя магчыма зменшыць. Можна гэта зрабіць перш за ўсё праз тэхнічны прагрэс. У сувязі з тым неабходным з'яўляецца палепшанне працы бюро праектаў.

У заканчэнні свайго выступлення Ул. Гамулка сцвердзіў:

«Галоўным нашым заданнем з'яўляецца зараз палітычна-грамадская падрыхтоўка партыйных арганізацый і рабочых калектываў да зразумення праз іх істоты таго, што з'яўляецца зместам нашага пленума. Заданне гэтае вяжацца з пабуджаннем ініцыятывы рабочага самакіравання тэхнічных арганізацый і адміністрацыі. Прызвычаіліся мы да старога, трэба пераламаць старыя звычкі, зразумець істоту новага».

(п)

ВАЯВОДСТВА

АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВАЎ

Гайнаўскі камбінат драўнянай прамысловасці першы на Беласточчыне прыняў абавязацельствы ў гонар V з'езда партыі, 50-годдзя адраджэння Польшчы і 25-ай гадавіны народнай улады. Як нас паведамляюць, ажыццяўленне гэтых абавязацельстваў праходзіць планава і паспяхова. Некаторыя цэхі (напрыклад, цэх склад ігластай тарціцы) заявілі аб поўным выкананні сваіх абавязацельстваў.

АКТЫЎНЫЯ НАСТАЎНІКІ

Настаўнікі з Белавежы, аб'яднаныя ў звяно ля Навуковай станцыі па даследванню малочнай жывёлы, грамадскім чынам сабралі 12 тысяч 500 злотых, якія пераказалі на фонд пабудовы дзіцячага саду ў Белавежы. Яны 125 гадзін працавалі грамадска ў лесе і на пабудове дарог. На іх конце шмат іншых карысных грамадскіх мерапрыемстваў.

БЕЛЬСКІЯ ЗМВ-ОЎЦЫ

Нядаўна павятовая арганізацыя Саюза вясковай моладзі ў Бельскім павеце дасягнула ліку 3000. Трохтысячны членскі білет атрымаў на ўрачыстым сходзе Ян Скарбіловіч з вёскі Аўгустова. Члены ЗМВ у Бельскім павеце актыўна адзначаюць 25-годдзе ПНР.

МАЛАКО З ГАЙНАЎШЧЫНЫ

У мінулым годзе сяляне Гайнаўскага павета прадалі акруговай малачарскай спулдзельні ў Гайнаўцы амаль 17 мільёнаў літраў малака, на 1 мільён 700 тысяч літраў больш, як у папярэднім 1967 годзе. Найбольш актыўнай па продажу малака аказалася вёска Сухавольцы, дзе ў сярэднім мясцовая злеўня прымала ўдзень па 600 літраў.

ФЕСТЫВАЛЬ ЭСПЕРАНТЫСТАЎ

Беласток з'яўляецца родным горадам доктара Людвіка Заменгофа, які стварыў міжнародную мову — эсперанта. Таму горад Беласток быў выбраны на месца першага агульнапольскага фестывалю культуры польскай эсперанцкай моладзі. Фестываль працягваўся 4 дні. Маладыя эсперантысты абмяркоўвалі ролю гэтай міжнароднай мовы ў сучасным свеце, чыталі вершы вядомых польскіх паэтаў перакладзены на эсперанта і творы пісьменнікаў, якія ў сваёй творчасці карыстаюцца эсперанцкай мовай. Пры нагодзе варта прыпомніць, што на эсперанцкую мову між іншым перакладзены: «Пан Тадэуш» А. Міцкевіча, «Лялька» і «Фараон» Б. Пруса, «Кво вадіс» Г. Сянкевіча і «Марта» Э. Ажэшка.

У ТЭАТРЫ

Беластоцкі дзяржаўны драматычны тэатр імя А. Вянгеркі выступіў з п'есай эстонскага пісьменніка Эгона Ранета «Браканьеры» («Клусоўнікі»). Прэм'ера гэтай п'есы адбылася на малой сцэне тэатра 13 красавіка г.г.

(вр)

Niedziela, 20.IV.

8.55 Program dnia. 9.00 Dla młodych widzów: „Trójmecz harcerski". 9.45 TV Kurs Rolniczy: „Wysokie nawożenie okopowych". 10.20 „Przypominamy, radzimy". 10.30 „Chłopcy" — film bułg. 10.45 „Szałasy tatrzańskie" („Tramp"). 11.05 „Kronika 50-lecia Kraju Rad. 11.30 Dziennik. 11.55 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej Polska — Luxemburg (eliminacje Piłkarskich Mistrzostw świata). 13.50 „Mozart — kompozytor popularny". 14.40 „Przemiany". 15.10 Dla młodych widzów: „Leśna przygoda". 15.40 „Ludzie i zdarzenia". 15.55 „My-69" — teleturniej. 17.05 Estrada Literacka: „Legenda o zmierzchu krainy Kasz" i „Lutnia Gasira". 18.00 „Klub Sześciu Kontynentów'. 18.40 „Spotkanie z Lidią Wysocką". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Dynastia z Essen". 20.45 „Stazione Termini" — film fab. wł. 22.15 Wiadomości sportowe.

Poniedziałek, 21.IV.

15.25 Program dnia. 15.30 i 22.30 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.30 „Echo Stadionu". 17.50 „Autoportret Rembrandta" — film dok. franc. 18.15 Kino Krótkich Filmów. 18.45 „Eureka". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Lenin — ostatnie myśli" — film radz. 20.30 „Międzynarodowy Koncert Pokoju" (Budapeszt). 21.40 „Horyzonty". 22.10 Dziennik.

Wtorek, 22.IV.

9.00 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — A. Czechow — „Wiśniowy sad". 9.35 „Lenin w Polsce" — film fab. radz. 11.10 Przerwa. 12.00 Dla szkół: (kl. II—III) „Historia z zapałkami". 12.20 Przerwa. 12.45 i 14.55 Przysposobienie Rolnicze: „Doświadczalnictwo nawozowe w gospodarstwach rolnych". 13.20 Przerwa. 14.50 Program dnia. 15.30 i 22.40 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.45 „Nad Wołgą" — film radz. 17.00 Telewizyjny Ekran Młodych. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Lenin w Polsce" — film fab. radz. 21.40 „Kontakty". 22.10 Dziennik.

Środa, 23.IV.

9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Fizyka — „Prąd trójfazowy". 10.25 „Człowiek z fotografii" — film fab. jug. 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Chemia — „Zasady". 12.25 Przerwa. 14.55 Program dnia. 15.00 „Matematyka w szkole": „Elementy logiki w szkole średniej" cz. II. 15.30 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: „Latający Holender w Rotterdamie". 17.20 „Z drugiej strony szklanego ekranu". 17.35 TV Kurier Warszawski. 17.50 „Sylwetki X Muzy" — Jerzy Passendorfer. 18.15 „Panorama Literacka". 18.45 „Nad Odrą i Bałtykiem". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.00 „Ludzie Dobrej Roboty" — felieton TV. 20.15 „Słuchamy i patrzymy — VI Koncert Wielkiej Orkiestry Symfonicznej PR i TV dla młodzieży szkolnej. 21.15 „Światowid". 21.45 PKF. 21.55 „Mistrz tańca" — film TVP („Opowieści niezwykłe"). 22.25 Dziennik. 22.30 Sprawozdanie film. z Mistrzostw Świata w piłce nożnej z meczu Bułgaria — Luxemburg.

Czwartek 24.IV.

10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język Polski — „Henryk Sienkiewicz". 11.20 Przerwa. 11.55 Dla szkół: (kl. V) Historia — „Życie codzienne w średniowiecznym mieście". 12.25 Przerwa. 15.25 Program dnia. 15.30 i 22.50 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 17.50 TV Kurier Lubelski. 18.10 Magazyn Medyczny. 18.40 „Przegląd muzyczny. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 Trybuna Telewizyjna. 20.35 Teatr Sensacji: Z. Safian — „Dwa wyroki". 22.00 „Refleksje". 22.30 Dziennik.

Piątek, 25.IV.

10.00 „Yokmok" — film fab. pol. 11.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Zajęcia techniczne — „Kropka — kreska". 13.15 Przerwa. 14.55 Program dnia. 15.00 Dla szkół: (kl. I lic.) Przysposobienie Obronne — „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach". Cz. I. 15.30 i 22.40 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla dzieci: Kino „Ptyś". 17.00 Dla dzieci: „Miś z okienka". 17.15 TV Kurier Mazowiecki. 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 „Don Kichot" — film. 18.20 „Za kierownicą". 18.50 „Popularne melodie gra orkiestra dęta" — program rozrywkowy. 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Czwarta zmiana". 20.40 Teatr TV: R. Liskowacki — „Brzeg". 22.05 „Rozmowy o książkach". 22.20 Dziennik.

Sobota, 26.IV.

8.20 „Atalanta" — film fab. fr. 9.55 Dla szkół (kl. VII) Geografia: „Norwegia". 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Nauka o człowieku: „Sprawy piętnastolatków", program I. 11.25 Przerwa. 15.00 Program dnia. 15.05 TV Kurs Rolniczy: „Metody uproszczonej uprawy roślin okopowych". 15.40 Wychowanie fizyczne naszych dzieci. 15.55 Program Tygodnia. 16.15 „Na zdrowie". 16.35 Dziennik. 16.50 Dla młodych widzów: „Konkurs pięciu milionów". 17.50 „W przestworzach czyli ciekawe opowieści lotników". 18.05 „Encyklopedia morza" — film. 18.55 „Wieczorne rozmowy". 19.20 „Dobranoc". 19.30 „Monitor". 20.10 „Proszę dzwonić" — program rozrywkowy. 21.10 „Klaps". 21.40 Dziennik. 21.55 Wiadomości sportowe. 22.05 „Proszę dzwonić" — ciąg dalszy. 22.20 „Atalanta" — film fab. fr.

Piątek, 18 kwietnia

8.00 Dziennik. 8.15 „Cuda Przyrody". 8.30 Drogami pięciolatki". 9.00 TV spektakl muzyczny. 15.25 Program dnia. 15.30 „Panorama nowin". 15.45 „Drogami wiosny". 16.00 Finał III Wszechzwiązkowego Festiwalu Filmów TV. 18.30 „Sztafeta nowin". 19.15 „Kronika życia muzycznego republiki". Rok 1961". 20.00 Podróże TV. 20.45 Koncert popularnej muzyki ludowej. 21.00 Sprawozdanie z mistrzostw świata w szachach.

Sobota, 19 kwietnia

8.00 Program rozrywkowy. 8.30 „Nieśmiertelny obraz". 8.50 Film animowany dla dzieci. 9.00 „Muzyczny turniej miast". „Parada zwycięzców". Finał. 10.30 „Ludowi kontrolerzy". 11.15 „Szkatułka muzyczna". 11.25 O gazetach partyzanckich. 11.45 Przegląd międzynarodowy. 12.05 Teatr TV dla dzieci. 14.00 Serwis handlowy. 14.45 TV barwna. 17.10 „Ugrum-rzeka". Film TV. II seria. 18.30 „Świat socjalizmu". 19.00 „Klub wesołych i dociekliwych". 21.20 Sprawozdanie z mistrzostw świata w szachach. 21.10 Program rozrywkowy z NRD.

Niedziela, 20 kwietnia

8.00 „Kiosk muzyczny". 8.30 „Skarby Leningradu". 9.00 „Echo". 9.45 „Święto wiedzy". 11.00 Koncert dla żołnierzy. 13.00 Hokej. „Spartak" — CSKA. 15.15 „Godzina wiejska". 16.15 „Klub filmowy".17.15 „Ugrum-rzeka". Film TV. III seria. 18.20 Kronika filmowa. 18.30 „Siedem dni". 19.15 Spektakl — koncert o Leninie. 19.50 TV barwna. 21.20 „Tydzień sportowy".

ЁН ВАЗІЎ ЛЕНІНА

Беласточчыну на запрашэнне ГП БГКТ наведаў 16—18 сакавіка г.г. былы шафёр Уладзіміра Ільіча Леніна Язэп Жэлязоўскі, які ад 1945 года пражывае ў Гданьску. Трэба заўважыць, што ад некалькіх год аб Я. Жэлязоўскім пісалася ў газетах і часопісах («Валька Млодых», «Панарама Пулноцы», «Глос Выбжэжа» і іншых) даволі многа. Асабліва ўзрасла яго папулярнасць у час адзначэння 50 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Сам ветэран прымаў удзел у многіх сустрэчах з насельніцтвам, моладдзю ў «цягніку дружбы» ў Ленінград, атрымаў ордэн Чырвонай Зоркі.

І сапраўды, гэта быў удзельнік рэвалюцыі, а не асабісты шафёр Ул. І. Леніна. Праваднік рэвалюцыі іх у петраградскі перыяд не меў. Карыстаўся ён аўтамашынамі, якія знаходзіліся ў той час пры Смольным Інстытуце. Жэлязоўскаму давялося яго часта вазіць на працягу 8 месяцаў г. зн. да моманту перанясення сталіцы ў Маскву.

Язэп Жэлязоўскі нарадзіўся ў 1896 годзе ў вёсцы Гэрманішкі, Лідскага раёна (БССР) у сям'і чыгуначніка. Толькі пачаў ён вучыцца ў рамесніцкім вучылішчы і ў 1915 годзе забралі ў салдаты на Далёкі Усход. Тут вывучыўся на шафёра і быў накіраваны на Заходні фронт у раён Рыгі. Пасля ранення быў накіраваны ў Петраград. Тут упершыню сустрэўся з бальшавікамі, пераняўся іх ідэямі і пачаў — разам з флоцкім начальствам! — вазіць нелегальную літаратуру. Змяняліся ўрады, а шафёр Жэлязоўскі ўсё вазіў па рэстаранах распушчаных афіцэраў і цэлымі днямі чакаў пры аўтамашыне, каб вечарам адвесці іх дамоў. На пачатку рэвалюцыі пакінуў іх і з'явіўся ў рэўком. Тут сярод сабраных знайшлося некалькі шафёраў без машын, якія згодна з загадам павінны былі самі сабе знайсці машыны. Жэлязоўскаму проста пашчасціліся. Нейкі дворнік паказаў яму купца, які схаваў новы «Бюк» (адна з лепшых тагачасных адкрытых машын). Праз два дні наш шафёр адрамантаваў яго і атрымаў прыказ выезду пад Смольны.

«Стаю так насупраць уваход ў Смольны і чакаю. Урэшце выходзіць невысокі, крыху пахілы мужчына ў кепцы і цёмным плашчы з рукамі складзенымі ззаду. Звярнуў я ўвагу на яго твар, быстрыя, праніклівыя вочы і характэрную бародку.

— Гэта вы едзеце на Пуцілаўскі завод? — спытаў з нейкай шчырай усмешкай.

— Так, гэта я накіраваны, — адказваю.

— Добрая машына? — пытае.

— Добрая, — адказваю, — «Бюк».

— Я не пытаю маркі. За 10 мінут паедзем, — сказаў.

Гэта быў Ленін.

Цэлую дарогу нешта гаварылі аб палітыцы. У мяне спытаў ён толькі, калі я далучыўся да бальшавікоў і яшчэ некалькі дробных спраў. Даехалі даволі хутка, падзякаваў. Усе пайшлі на завод, а я астаўся чакаць каля машыны...»

Жэлязоўскаму давялося ў наступныя разы нават ездзіць з Леніным з адной вайсковай манажкі. Ён адзін дзень ад 7 да 22 ездзіў як шафёр, а другі дзень хадзіў як ахова камісараў. Таму добра прыпамінае постаць Троцкага, Зіноўева, Сталіна і іншых камісараў. Усё тое, што можна было даведацца найбольш цікавага ад Жэлязоўскага аб праваднічых рэвалюцыі на яго 99-годдзе нараджэння скарочана можна перадаць наступна:

Ленін любіў ездзіць у адкрытай машыне і глядзець на горад, людзей. Калі ехаў сам, сядаў каля шафёра, многа гаварыў з ім на палітычныя тэмы: «Што чуваць у народзе? Я ж не ўсё ведаю, а вы як прыяцель гаварыце мне ўсё шчыра», а таксама аб маіх асабістых справах «ці маю бацькоў, ці перапісваюся з імі, ці хачу дамоў» і г.д.

Калі ехаў яшчэ з нейкім камісарам, сядаў заўсёды на апошнім месцы, махаў рукою на прывітанне, часта гутарыў з салдатамі, дзяцьмі, прахожымі. Ніколі не абяцаў, што ўжо хутка будзе добра. Любіў адказваць «Трэба змагацца, перамагчы ворагаў, крыху патрываць — рэвалюцыя, пасля будзе добра».

Калі ехаў ужо ў Крамлі, заўсёды сядаў у першую аўтамашыну і ніколі не хацеў ехаць пасярэдзіне (прычыны шафёр не ведае).

Я. Жэлязоўскі не бачыў Леніна моцна знерваванага. Заўсёды сядаў у машыну і высядаў з яе ў добрым настроі. Аднойчы толькі наш шафёр чуў на калідоры ў Смольным, як Ленін нешта станоўча сказаў Сталіну, які махнуў рукою і іранічна адказаў «Ерунда». Ленін затрымаўся і сказаў: «Я прыказваю вам яшчэ сёння ж гэта выканаць», — і выйшаў. Не чуў, каб Ленін расказваў анекдоты.

Ленін не курыў і магчыма таму любіў некурачага шафёра. Я. Жэлязоўскі ніколі не заўважыў у Леніна зброі. Меў не заўсёды Зіноўеў і Сталін. Не любіў ездзіць хутка. Многа разоў паўтараў Жэлязоўскаму: «Люблю з вамі ездзіць. Ведаеце машыну спакойна, надзейна». Не звяртаў увагі на эстэтыку машыны. «Праўда, — успамінае Я. Жэлязоўскі, — мы іх глядзелі вельмі добра. Гэта ж трэба было вазіць камісараў».

Пасля перанясення сталіцы СССР у Маскву Язэпа Жэлязоўскага накіравана на ахову чыгункі Ленінград—Віцебск, дзе ён праслужыў да 1923 года, а пасля вярнуўся дамоў.

Язэп Жэлязоўскі праездзіў на аўтамашынах 44 гады і не меў ніводнай катастрофы. А трэба ўлічыць, што ўвесь міжваенны перыяд ездзіў ён на прыватных не найлепшых машынах, у тым часта з-пад Ліды ў Варшаву. Адыходзячы на пенсію ў 1962 годзе атрымаў ад гданьскага транспартнага прадпрыемства характарыстыку, у якой гаворыцца, што ведаў і любіў сваю працу, быў здысцыплінаваны, цешыўся паважаннем сярод сяброў...

На заканчэнне мы запыталі Я. Жэлязоўскага, ці з увагі на свае 73 гады не адчувае сябе перамучаным, на што ён адказаў: «Не, люблю грамадскую працу і таму як член ЗБоВіД і ТППР праводжу многа сустрэч з дзяцьмі і насельніцтвам. Здароўе яшчэ служыць. Зрэшты, мой бацька жыў 94 гады, дзедка — 118, дык і я хачу яшчэ гадоў дваццаць папрацаваць».

Жадаем добрага здароўя.

Гутарку правёў
Ул. Юзвюк

Былы шафёр Леніна Язэп Жэлязоўскі ў 1918 годзе.

Язэп Жэлязоўскі (першы злева) з жонкай Ядвігай і дырэктарам беларускага ліцэя ў Бельску Міколам Гайдуком у Белавежскім парку (18.III.1969 г.).
Фота Ул. Юзвюк

ЛЮДЗІ БГКТ

Аляксандр Самойлік

Працуе ён настаўнікам у роднай вёсцы Пляята. У гэтым годзе Самойліку споўніцца 50 гадоў і 25 гадоў настаўніцкай працы пры народнай уладзе. А. Самойлік закончыў настаўніцкую студыю ў Міляцічуку каля Варшавы, дзе вучыўся на рускай філалогіі. Прайшло ўжо 9 год, як з'яўляецца інструктарам рускай мовы пры аддзеле асветы і культуры ў Гайнаўцы. Аляксандр Самойлік — актывіст БГКТ. Пасля таго, як прыходзілася яму настаўнічаць у вёсцы Рачачы (Сямяціцкі павет), у Вольцы Выганоўскай (Бельскі павет), Новабразове і Дубінах (Гайнаўскі павет), ён вярнуўся ў сваю родную вёску, дзе працуе зараз з жонкаю Валяй. У гэтай школе ўсе дзеці навучаюцца беларускай мовы. А. Самойлік актыўны як прапагатар. 3 гады быў членам праўлення гуртка БГКТ, а апошнім часам выбраны старшынёю гуртка БГКТ. Дзякуючы намаганням А. Самойліка гурток павялічыўся да 14 асоб. У гуртку шмат увагі прысвячаецца дыскусійным вечарынам на тэмы міжнароднай сітуацыі, беларускага руху ў Польшчы, дыскусіі над савецкімі фільмамі і г.д. Усе члены чытаюць «Ніву», з'яўляюцца яе падпісчыкамі.

Аляксандр Самойлік шмат часу прысвячае грамадскай працы ў нараўскім цэнтры Саюза польскіх настаўнікаў, дзе шмат гадоў настаўнікі выбіраюць яго ў члены праўлення.

Янка Цялушэцкі

Юры Койла

Ёсць хвіліны і перыяды, якія помніцца ўсё жыццё. У Юры Койлы назаўсёды запамятаўся перыяд нямецкай акупацыі, калі яго разам з бацькамі вывезлі немцы на прымусовыя работы пад Кенігсберг. Цяжка там прыйшлося. Не хапала хлеба зняволеным.

— І нічога так не хацелася, — гаворыць Юры Койла, — як паесці ўдовала хлеба. Быў ён тады 10-гадовым хлапчуком. Асталося яму таксама назаўсёды ў памяці вяртанне дамоў у родную вёску Дубіны.

— Цэлы месяц фурманкаю мы ехалі, — успамінае ён.

Потым дапамога бацькам у працы на гаспадарцы і вучоба ў пачатковай школе, а пазней у педагагічным ліцэі ў Беластоку і ўрэшце самастойная настаўніцкая праца ў Голдані. Пасля году працы Юры Койла ідзе служыць у армію, а закончыўшы вайсковую службу далей настаўнічае на старым месцы. Аднак чалавека цягне ў свае родныя мясціны, у свае ваколіцы. І пераязджае ён у Дубічы Царкоўныя і тут як кіраўнік школы прысвячае шмат часу выхаванню дзяцей і адначасова даўжэйшы час выконвае партыйныя функцыі, у тым ліку і функцыю сакратара грамадскага камітэта ПАРП.

Юры Койла ўжо некалькі год працуе кіраўніком школы ў Ляневе, і тут зноў на сходзе грамадскай чыгункі партыйнай арганізацыі выбіраюць яго першым сакратаром КГ. Прыходзіцца таксама яму нямала прысвячаць працы для дабра сельскагаспадарчага гуртка ў Ляневе.

Членам Беларускага таварыства Юры Койла з'яўляецца ад 1959 года. Увесь час, і ў Дубічах Царкоўных, і ў Ляневе аказваў і аказвае дапамогу ў дзейнасці гуртко БГКТ. (мх)

У спраздачах Павятовага камітэта партыі доўгія радкі лікаў. Лікі абазначаюць загалоўкі. Паўтараюцца тысячы, дзесяткі і сотні тысяч, а нават мільёны. Вартасць усіх абавязацельстваў прынятых у гонар V з'езда партыі ў прадпрыемствах і ўстановах Гайнаўкі асягнула суму звыш 11 мільёнаў злотых.

Слухаючы доўгага ліку абавязацельстваў стараюся ўявіць сабе стаяўшых за гэтымі лікамі людзей. Гэта простыя рабочыя, тэхнікі і інжынеры, працаўнікі розных дзяржаўных устаноў павятовага горада. Кожны з іх мае свае клопаты і турботы, дом, сям'ю, розныя абавязкі і імкненні. Кожны мае акрэсленую, прыдзеленую дзяліны працы, за якую атрымлівае зарплату. Людзі гэтыя самаахвотна згаджаюцца, забавязваюцца перапрацаваць дадатковую колькасць гадзін, перавыканаць норму, часта ўзяцца за работу зусім не звязаную з прафесіянальнымі абавязкамі, працаваць дарма, як кажуць — для чыстай ідэі. І ў гэтым усім своеасаблівае геройства звычайных шэрых людзей.

Ці сапраўды гэта так? Ці прадукцыйныя абавязацельствы і абавязацельствы прац грамадскім чынам не сталіся часам пустой фармальнасцю, пазбаўленай глыбейшага ідэйнага, патрыятычнага зместу? Залежыць гэта ў многім ад арганізатараў і ініцыятараў гэтых пачынаў, а таксама ад улад, якія павінны падыходзіць з як мага найбольшай падтрымкай ініцыятыве насельніцтва.

АБАВЯЗАЛІСЯ — ВЫКАНАЛІ

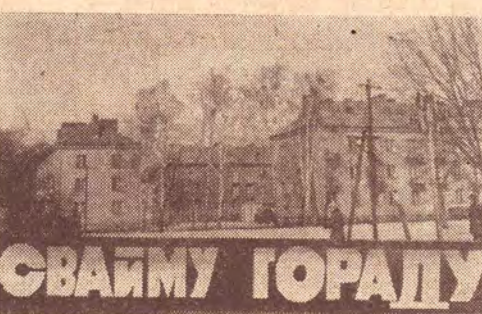

Прадукцыйныя абавязацельствы ў сваіх прадпрыемствах рабочыя Гайнаўкі выканалі поўнасцю. Сведчыць аб гэтым хаця б тое, што ўсе вялікія прадпрыемствы Гайнаўкі перавыканалі ў мінулым годзе свае прадукцыйныя планы. Рабочыя Гайнаўкі ў час перадз'ездаўскай кампаніі забавязаліся аднак не толькі да больш прадукцыйнай працы ў сваіх прадпрыемствах, але і да працы грамадскім чынам дзеля дабра свайго горада. І тут узніклі цяжкасці. Гайнаўскія ўлады проста не спадзяваліся такога масавага ўздыму, не спадзяваліся толькі ахвотных да працы грамадскім чынам і на час не падрыхтавалі базы да іх забеспячэння. І таму не ўсе ў Гайнаўцы змаглі выказаца добрай ахвотай у грамадскай працы.

Гэта, зразумела, дрэнна. Добра, аднак, што звярнуў на гэта належную ўвагу Павятовы камітэт партыі ў Гайнаўцы. Экзекутыва камітэта два разы аналізавала гэтую справу. Пастанаўлена зрабіць дакладны план аб'ектаў і прац на тэрыторыі Гайнаўкі, якія будуць рэалізавацца грамадскім чынам, а таксама спосабы іх забеспячэння. Перш за ўсё жыхары Гайнаўкі прыступілі да перабудовы вуліцы Вжасовай. Кошт работ пры ёй замкнецца сумаю паўмільёна злотых. Жыхары вуліцы Горнай (да нядаўна была гэта проста вёска Горная) прыступілі да будовы ў сябе новага будынку пачатковай школы. Члены Лігі абароны краіны прыступілі да будовы будынка сваёй арганізацыі, а жыхары вуліц Рэя, Сянкевіча, Чырвонай Арміі пастанавілі працаваць пры рамонце сваіх вуліц.

Не забыліся гайнаўяне і пра наймалодшых жыхароў свайго горада. У бліжэйшым часе дзякуючы грамадскай працы закончана будзе пляцоўка дзіцячых гульняў, дзе будуць яны перш за ўсё абучацца правілам дарожнага руху. Апрача таго на святкаванні 25-ай гадавіны Адраджэння жыхары Гайнаўкі забавязаліся ўпарадкаваць і упрыгожыць свае дамы і панадворкі.

Пачатыя ў мінулым годзе ініцыятывы прац грамадскім чынам прадаўжаюцца. Пабольшваюць яны агульнацыянальную маёмасць, упрыгожваюць нашыя гарады і пасёлкі, робяць наша жыццё больш чысцейшым і больш прыемным.

(упэ)

Пачатак на стар. 1

У СТАЛІЧНЫМ АДДЗЕЛЕ

дзячы на праверку членаў, праведзеную аддзелам у апошнім часе, лік членаў БГКТ узрос да 249, у тым ліку знайшлося шмат студэнцкай моладзі, што з'яўляецца з'явай надзвычай карыснай. Студэнты — першакласнікі не абмінаюць цяпер Варшаўскага аддзела, як гэта мела месца ў папярэднія гады.

Заданнем Варшаўскага аддзела БГКТ у бліжэйшым часе з'яўляецца як найшырэйшае ўключэнне асабліва студэнцкай моладзі ў працу аддзела і азнаямленне гэтай моладзі з беларускай праблематыкай. Выезды студэнтаў у летнія і святочныя канікулы на Беласточчыну Праўленне аддзела будзе выкарыстоўваць у напрамку вядзення культурна-асветнай працы гэтымі студэнтамі ў сваім асяроддзі.

Варшаўскі аддзел узмоцніць сваю працу ў напрамку заахвочвання абсальвентаў навучальных устаноў сталіцы да павароту да працы на Беласточчыну.

19 красавіка г.г. адбудзецца справаздачна-выбарчая канферэнцыя Варшаўскага аддзела.

Ад складу новавыбранага Праўлення аддзела, ад актыўнасці яго паасобных членаў у першую чаргу будзе залежаць далейшая праца нашай сталічнай арганізацыі.

В. Ш.

У памяшканні Варшаўскага аддзела БГКТ. Старшыня аддзела — Юрка Бусловіч і сакратар — Віктар Швед рыхтуюць выстаўку дзіцячага малюнку.
Фота: Ул. Паўлючук

Інстытут рускай, украінскай і беларускай філалогіі

У выніку рэарганізацыі Варшаўскага універсітэта існуючыя пры філалагічным факультэце кафедры: руская, украінская і беларуская аб'ядналіся ў Інстытут рускай, украінскай і беларускай філалогіі.

Інстытут змяшчаецца цяпер у новапабудаваным гмаху на вул. Смычковай 5/7.

Дырэктарам Інстытута з'яўляецца праф. др З. Звалінскі.

В. Ш.

7 сакавіка 1969 года памёр раптоўна ў Сафіі УЛАДЗІСЛАЎ ЗАБЛОЦКІ шматгадовы Дырэктар Адмін. б. Рускага тэатра ў Варшаве, пар. запасу, удзельнік Варшаўскага паўстання, узнагароджаны Крыжам Virtuti Militari, Крыжам Валечных, дзеяч ЗБоВіД.

Памёршы аддаў вялікія паслугі справе рускай сцэны ў Польшчы, справе польска-савецкай дружбы. Быў выдатным арганізатарам і цудоўным Чалавекам.

Акцёры, б. супрацоўнікі і любіцелі рускай сцэны

АРХЕАЛОГІЯ — ГІСТОРЫЯ — ГАСПАДАРКА

Выйшаў з друку новы VIII ужо том гадавіка Беластоцкага музея — Rocznik Białostocki. Прыносіць ён шэраг матэрыялаў, якія паглыбляюць нашыя веды аб Беласточчыне, яе мінулым і сучаснасці.

Цэлы рад артыкулаў у апошнім томе Беластоцкага гадавіка інфармуе чытача аб развіцці і дзейнасці паасобных музеяў Беласточчыны. Музеі, а асабліва Акруговы музей у Беластоку, адыгралі вялікую ролю ў нашым ваяводстве пазбаўленым вышэйшых навуковых устаноў гуманістычнага тыпу. Акруговы музей у Беластоку ад шэрагу гадоў вядзе актыўную навукова-даследчую і выдавецкую дзейнасць у галіне археалогіі, гісторыі, этнаграфіі і іншых навук.

Чытача «Нівы» асабліва зацікавіць можа артыкул Барыса Нікіцюка аб класавай барацьбе рабочых Белавежскай пушчы ў 1932—1933 гадах. Гэтая найбольш абшырная публікацыя апошняга тома гадавіка падрабязна, амаль з дня ў дзень, расказвае аб падзеях вялікіх забастовак рабочых Белавежскай пушчы. Аўтар аналізуе таксама ролю паасобных прафсаюзных арганізацый і КПЗБ у арганізаванні і кіраванні забастоўкай. У выніку іх прапагандысцкай акцыі ўся Белавежская пушча была ахоплена забастоўкай. Агулам прыняло ў ёй удзел 4,5 тысячы рабочых. Забастоўка кончылася перамогаю рабочых. 9 снежня 1932 года падпісаны быў дагавор паміж Прафсаюзам рабочых драўлянай прамысловасці а Дырэкцыяй дзяржаўных лясоў. Дагавор не ахапіў аднак рабочых, якія мелі невялікія лясныя гаспадаркі. Прадаўжалі яны яшчэ праз два месяцы сваю барацьбу.

Другой публікацыяй, на якую варта звярнуць увагу, асаблівую ўвагу чытача, з'яўляецца артыкул Андрэя Барвіюка пад загалоўкам: «Podstawowe problemy industrializacji na tle rozwoju gospodarczego regionu białostockiego do 1960 r.»
Аўтар артыкула аналізуе развіццё прамысловасці на тэрыторыі Беластоцкага ваяводства пачынаючы ад паловы мінулага стагоддзя. Артыкул з'яўляецца першай такога роду сінтэзай гаспадарчага развіцця Беласточчыны. Аўтар сцвярджае ажыўленне ў развіцці прамысловасці Беласточчыны ў другой палове мінулага стагоддзя. Развіццё ў галіне прамысловасці адбывалася аднак адначасова з поўнай адсталасцю і нязменнасцю метадаў гаспадаравання ў галіне сельскай гаспадаркі.

З асаблівай цікаўнасцю чытаецца фрагмент артыкула, які датычыць міжваеннага перыяду. Відаць тут поўную гаспадарчую безнадзейнасць нашага ваяводства ў гэты час. Развіццё прамысловасці ў міжваенны перыяд не перакрочыла ўзроўню прамысловага развіцця да I сусветнай вайны, колькасць рабочых нават у гадах эканамічнага ажыўлення асцыліравала каля ўзроўню з 1910 года. Не лепш было і з сельскай гаспадаркай. Прычынай гэтага была перш за ўсё страта ёмкіх рынкаў збыту на ўсходзе.

У апошняй частцы сваёй публікацыі А. Барвіюк прыводзіць аналіз гаспадарчага развіцця Беласточчыны за гады народнай улады. Сцвярджае ён, што хаця і не ўсе намеры шасцігадовага плана былі выкананы, аднак перыяд гэты адрозніваецца надзвычай бурлівым развіццём вытворчых сіл у нашым ваяводстве. У заканчэнні артыкула аўтар сцвярджае, што «хаця індустрыялізацыя адыграла вялікую ролю ў гаспадарчай актывізацыі гэтай часткі Народнай Польшчы, то аднак надалей выступаюць вострыя дыспрапорцыі паміж гаспадарчым развіццём Беласточчыны, а сярэднім узроўнем развіцця ў маштабах усяе краіны. Беласточчына прадстаўляе найніжэйшы ўзровень гаспадарчага развіцця сярод усіх іншых раёнаў краіны».

Апошні том гадавіка, як і ўсе папярэднія, змяшчае археалагічныя матэрыялы з працы яцвяжскай экспедыцыі, а таксама багаты раздзел рэцэнзій, публікацый па гісторыі, археалогіі і этнаграфіі Падляшша, Беларусі і Літвы.

У. П.

Пачатак на стар. 1

БЕЛАСТОЦКАЯ СЛАВА ТЭКСТЫЛЬНАЯ

воды ў Дзержанёве належаць зараз да перадавых у краіне.

Наглядным прыкладам імклівага паступу наперад у развіцці беластоцкай тэкстыльнай прамысловасці з'яўляецца «Пасмантэрыя». Яна, «Пасмантэрыя», узнікла амаль з нічога, — яркі доказ амбіцыі нашых тэкстыльшчыкаў. Гэты новаўтвораны ў пачатку пяцідзесятых гадоў завод размешчана ў старых, прыстасаваных да патрэб вытворчасці, будынках. Завезена сюды старыя машыны з Лодзі, рознатыпныя і рознай вытворчаснай здольнасці. Працавала спачатку каля паўтары сотні людзей, даючы прадукцыю вартасцю ўсяго ў некалькі мільёнаў злотых. У сучасны момант у «Пасмантэрыі», разам з яе філіялам, працуе каля тысячы асоб, абсталявана сучасную тэхніку, вартасць прадукцыі ў параўнанні да першапачатковай павялічылася больш чым у шэсцьдзесят разоў, «Пасмантэрыя» здабыла першае месца ў краіне ў сацыялістычным спаборніцтве, пераняла пераходны сцяг Міністэрства лёгкай прамысловасці. Вырабы беластоцкай «Пасмантэрыі» паявіліся на замежных рынках, значна пашырана экспартную прадукцыю. Пры гэтай нагодзе можна ўпамянуць заслужаных працаўнікоў «Пасмантэрыі»: Галену Журак, Генрыка Длугакінскага ці Генрыку Дубаневіч. Ды не ў тым справа: усе працавалі самаахвярна, без працы і намаганняў усіх не было б вынікаў.

З нагоды 25-годдзя Народнай Польшчы з нейкім асаблівым сентыментам глядзіш на зграбныя радкі лікаў у даўжэзных справаздачах. Пры цяперашніх мільярдах як жа скромненька, амаль незаўважальна віднеюць тыя ПЕРШЫЯ пасляваенныя мільёнікі. Мільёнікі, якія даваліся асабліва цяжка, з крывавым потам і нечуванай ахвярнасцю, без якой не адрадзілася б жыццё пасля ВАЙНЫ І ЗНІШЧЭННЯЎ.

Фабрыкі і заводы з папялішчаў выраслі. Літаральна, выраслі — гэтае слова найболей трапна перадае тую цудоўную з'яву непакорнасці жыцця перад знішчэннем.

(СЯ)

II

Пасля першага разбору передавая частка народа кідаецца да працы над падрыхтоўкай рэформаў. Важным крокам на гэтым шляху была Камісія нацыянальнай адукацыі — першае ў Еўропе Міністэрства асветы. Затым канцлер А. Замойскі рыхтуе спісак правоў з пэўнымі спробамі палёгкі для сялян. Але гэты праект неўзабаве быў адкінуты на сейме. Прычыніліся да гэтага прадстаўнікі заваёўніцкіх дзяржаў, а асабліва нунцый. Наступае цяпер перыяд каля дваццаці год напружанай працы над падрыхтоўкай грунтоўных змен у краіне, закончаны памятным Чатырохгадовым сеймам, або Вялікім, у 1788—1791 гадах. Сейм прыняў права аб гарадах: асабістая бяспека, права куплі зямлі, доступ да розных пасад, удзел дэлегатаў у сейме. Праца сейма закончылася прыняццём Канстытуцыі 3 мая. Найважнейшыя яе пастановы: 1) знясенне вольнай элекцыі і ўвядзенне спадчыннасці трону; 2) знясенне **liberum veto** і прыманне з гэтай пары ўсіх пастаноў у сейме большасцю галасоў; 3) абцяжарванне налогамі ўсіх грамадзян і адабранне правоў шляхце, якая не мела зямлі, бо яна была найчасцей з ласкі магнатаў і яны яе галасамі распараджаліся; 4) апека дзяржавы над сялянамі. Створана выканаўчую ўладу, т. зв. Стражу Правоў.

Не магло гэта падабацца самавольным магнатам а тым больш суседнім дзяржавам. За іх намовамі супраць канстытуцыі выступілі трое наймагутнейшых польскіх магнатаў: Ш. Патоцкі, К. Браніцкі і С. Жэвускі. Творцы канстытуцыі вымушаны ўцякаць з краіны.

Новы раздзел у гісторыі сейма пачынаецца з адраджэннем польскай дзяржавы. У студзені 1919 года адбыліся выбары ў сейм. У ім большасць здабылі буржуазныя партыі. Прынята т. зв. малая канстытуцыя заканадаўчую ўладу аддавала сейму, а ўрад — начальніку дзяржавы (Пілсудскаму). У сакавіку 1921 года аб'ўлена канстытуцыю: Польшча з'яўляецца дэмакратычнай рэспублікай, парламент складаецца з дзвюх палат — Сейма і сената, выбары ўсеагульныя. Функцыя начальніка дзяржавы ліквідуецца. У снежні 1921 года сейм упершыню выбірае прэзідэнта — чалавека адукаванага і прагрэсіўнага Габрыеля Нарутовіча. Некалькі дзён пазней прэзідэнт забіты. Справа рук рэакцыі. Другім прэзідэнтам выбіраецца Станіслаў Вайцяхоўскі. Становішча працоўных цяжкое. Барацьба завастраецца. У абароне сваіх інтарэсаў буржуазна-памешчыцка-кулацкія партыі заключаюць дагавор, ствараючы

Пасяджэнне Краёвай Рады Нарадовай 31.XII.1944 г., на якім быў паклікана Часовы Урад.

ДЛЯ ПЕРААДОЛЕННЯ ЗАСТОЮ

Па ініцыятыве Акруговага метадычнага цэнтра ў Беластоку 27 сакавіка г.г. адбылася канферэнцыя кіраўнікоў павятовых метадычных цэнтраў беларускай мовы і настаўнікаў беларускай мовы ў агульнаадукацыйных ліцэях. У нарадзе прынялі таксама ўдзел: дырэктар ООМ **др Ежы Немец**, сакратар ГП БГКТ **мгр Уладзімір Юзвюк**, візітатар куратарыі **мгр Стэфан Кэнска**. Арганізатарам непасрэдным і вядучым быў **мгр Міхась Кураш** кіраўнік Акруговага метадычнага цэнтра рускай мовы.

На парадку дня канферэнцыі стаялі такія тэмы як: 1) арганізацыйна колькасны стан беларускага школьніцтва ў Беластоцкай акрузе — інфармацыю на гэту тэму склаў візітатар С. Кэнска; 2) праца з падручнікам беларускай мовы ў VIII класе — даклад меў мгр Мікола Гайдук, 3) актуальны стан навуковых дапаможнікаў, падручнікаў, літаратуры да навучання беларускай мовы ў пачатковых школах і ліцэях — інфармацыю складалі Яўгенія Чэчуга кіраўнік метадычнага цэнтра ў Бельскім павеце і мгр Васіль Сакоўскі настаўнік ліцэя ў Гайнаўцы.

Тэматыка канферэнцыі вельмі абшырная, у сувязі з чым немагчыма было падрабязна разгледзець усіх тэм. Арганізатары здавалі з таго справу і здаецца вельмі добра, што міма таго так сталася. Гэта першая такога тыпу канферэнцыя, першая сустрэча ў такім калектыве і першая калектыўная спроба даць адказ на пытанне, што трэба рабіць, каб палепшыць навучанне беларускай мовы.

Візітатар Кэнска, дзяліўшыся сваімі спасцярогамі з візітацый у Сакольскім і Гайнаўскім паветах, гаварыў, што ў асноўным у школах не рэалізуецца (у Сакольскім) загаду Міністра асветы і вышэйшай адукацыі адносна навучання выбраных тэм па гісторыі Беларусі. Школы вельмі мала праяўляюць ініцыятывы адносна культывавання традыцыі нацыянальных меншасцей. Амаль не сцвярджаецца ў школах пазалекцыйных заняткаў па беларускай мове ці іншых форм пазалекцыйнай і пазашкольнай працы. Візітатар Кэнска сцвярджаючы, што настаўнікі часта няўмела карыстаюцца падручнікамі, выказаў патрэбу апрацавання метадычных праваднікоў да новых падручнікаў па беларускай мове.

Гаворачы аб найважнейшых цікавых ліках адносна беларускага школьніцтва, візітатар Кэнска паінфармаваў, што на агульны лік 192 школ для нацыянальных меншасцей у 164 школах вядзецца навучанне беларускай мовы, з чаго 30 гэта т.зв. школы з беларускай мовай навучання, а 134 школы, у якіх дадаткова вядзецца навучанне бел. мовы. Хто пільна сочыць статыстыку беларускага школьніцтва, той можа сцвердзіць, што колькасць гэтых школ паменшылася. Фактычна ў гэтым годзе ёсць на 4 школы менш, але гэта вынік выключна арганізацыйных змен у школьніцтве. Беларускай мовы вучыцца 11.748 дзяцей у пачатковых школах, а агулам у меншасных школах Беласточчыны роднай мовы вучыцца 17.119 вучняў. Цікавымі былі даныя адносна структуры сеткі школ, дзе навучаецца бел. мова.

Вельмі пазітыўным з'яўляецца лік 48 пачатковых школ, якія налічваюць 6 і больш настаўнікаў. Такія школы маюць на многа вышэйшым узроўні школьнае абсталяванне і кадру спецыялістаў, а тым самым змогуць лепш рэалізаваць праграму навучання. 21 школа з 5-цю настаўнікамі, 41 — з 4-ма настаўнікамі і аж 54 школы з класамі I—IV і I—VI. Гэтая апошняя група школ, а таксама перадапошняя, выклікаюць розныя дыскусіі сярод педагогаў і з'яўляецца слабым месцам усялякага школьніцтва (да гэтай тэмы вернемся яшчэ на старонках «Нівы»).

У інфармацыі візітатара Кэнскі было сказана, што лікі школ і вучняў у 1958 да 1968 года, агульна беручы, заставаліся на аднолькавым узроўні, калі разыходзіцца пра нацыянальнае школьніцтва. У агульнаадукацыйных ліцэях беларускую мову вывучае 551 вучань, а гэта абазначае, у параўнанні да 1958 г., узрост на 150 вучняў. Зараз фактычна перастала існаваць завочнае аддзяленне беларускай філалогіі на СН і заканчваецца выпуск абсальвентаў з бельскага педліцэя ў сувязі з іх ліквідацыяй. Адначасова паінфармавана, што ў сувязі з працамі над пакліканнем завочнага аддзялення беластоцкай Вышэйшай настаўніцкай школы, якая дзейнічае ў рамах філіялу Варшаўскага універсітэта, далёка пасунутыя старанні аб стварэнні беларускай філалогіі на гэтым аддзяленні.

Да іншых, вельмі цікавых праблем, якія ставіліся на канферэнцыі, будзем вяртацца ў наступных публікацыях. На заканчэнне хацелася б падзякаваць кіраўніцтву ООМ у асобах дырэктара дра Ежы Немца і кіраўніка секцыі рускай мовы ООМ мгра Міхася Кураша за ініцыятыву і працу ўнесеную ў скліканне гэтай канферэнцыі. Маем надзею, што адыграе яна не абы-якую ролю ў пераадоленні пэўнага застою ў нацыянальным школьніцтве.

А. Кар.

У клубе «Руху» ў Старым Беразове міла і прыемна. Клуб, што праўда, невялікі, месціцца ён у прыватнай хаце Надзі Трашчотка, якая з'яўляецца адначасова кіраўніком клуба. Займае ён два невялікія пакоі: у адным месцы кіёск з газетамі, папяросамі, ды чорнай кавай, у другім уласцівы клуб. Сяджу пры адным са столікаў, ды аглядаю тоўстую прыгожа зробленую хроніку.

Аб таўшчыні хронікі ўспамінаў я нездарма. Справа ў тым, што стараберазоўскі клуб узнік параўнальна нядаўна ўсяго год таму назад. Аб яго працы спісана ўжо аднак тоўстую кніжку. Гэта хроніка. Пераглядаючы яе можна пераканацца, што ў клубе амаль дзень у дзень адбываецца нешта цікавае.

Знайсці цікавую займальную для чытачоў тэматыку працы ў клубе — справа нялёгкая. Нават вялікія клубы ў вялікіх гарадах не даюць сабе з гэтым рады. А тут аказваецца, што ў малым вясковым памяшканні з дня ў дзень можа рабіцца нешта цікавае!

Большасць вечароў у стараберазоўскім клубе праходзіць у розных арганізаваных формах праводжання свабоднага ад працы часу. Гэта перш за ўсё сходы розных арганізацый, сустрэчы з цікавымі людзьмі, пісьменнікамі, грамадскімі і палітычнымі дзеячамі ды розныя формы вясковай адукацыі. Адукацыя датычыць перш за ўсё сельскагаспадарчых ведаў. У Стараберазова часта прыязджаюць аграномы і іншыя спецыялісты ад сельскай гаспадаркі, каб расказаць жыхарам вёскі аб навейшых спосабах гаспадарскай прафесіі.

Не заўсёды аднак вечары ў клубе маюць такі арганізаваны характар. Часам прысутныя проста аглядаюць цікавую праграму, а потым дзеляцца сваімі ўражаннямі на гэтую тэму, часам уключаюць адаптар або магнетафон, выносяць столікі ў суседні пакой, а самі танцуюць, часам зусім звычайна: п'юць каву, чытаюць газеты ды расказваюць цікавыя рэчы. Вось хаця б такі звычайны вечар аднатаваны ў клубнай хроніцы.

«18.03.69 моладзь слухала музыку з пласцінак, чытала газеты, туляла ў шашкі. Потым усе вучыліся спяваць цікавыя песні. Калега Ян Петручак сказаў некалькі смешных вершаў. Дыскутавалі аб працы арганізацыі ЛьЗС».

Стараберазова прыняло ўдзел у конкурсе на найлепшы клуб «Рух». Заняло II месца ў павеце, а разам з тым узнагароду — 10 тысяч злотых. За грошы куплена акардэон ды магнітафон. Што рабіць з акардэонам, усе ведаюць, — пачаў на ім іграць для моладзі мясцовы музыкант. Затое многа ўцехі і нечаканасцей было з магнітафонам. Разбаўленыя мужчыны гаварылі, што толькі ў голаў прыйшло, потым, пачуўшы свой голас з дзіўнай скрынкі, перапалохаліся сваіх жартаў, ды праз некалькі дзён прасілі кіраўнічку клуба, каб неяк «паскрэслівала».

Найважнейшае ў працы стараберазоўскага клуба «Руху» тое, што ўсё тут мае характар грамадскай працы ў поўным гэтага слова значэнні. Працу клуба вядзе ў цэласці маладзёжны калектыў — рада клуба. Старшынёй рады з'яўляецца Мікалай Петручук — заўсёды актыўны і ахвотны да працы юнак. Не менш актыўнай з'яўляецца Валя Кубаньчук, якая вядзе ўспомненую хроніку клуба. Мясцовы маладзёжны актыў сістэматычна праводзіць сходы, на якіх падрабязна абмяркоўвае працу клуба і накрэслівае планы на будучыню.

Клуб працуе — як кажуць — на поўны ход. Разам з тым змяняюцца норавы і жыццёвыя звычкі вясковай моладзі. Кіраўнік клуба Надзя Трашчотка параўноўвае:

— Калісьці, — помню, — за майго дзявоцтва, як прыйшлі хлопцы прасіць дзяўчыну на забаву, дык тая дура саромелася, уцякала недзе ў куток. Здавалася, што гэта так і трэба. Зараз дзяўчаты самі прыходзяць у клуб і прымаюцца за арганізаванне танцавальнай вечарыны — нават з чужых вёсак.

Няма што, змянілася вясковае жыццё не да пазнання.

Ул. Паўлючук

І МЕСЦА Ў ТУРНІРЫ

У гэтым годзе маладзёжныя арганізацыі ЗМС і ЗМВ праводзяць ужо **Х Алімпіяду квізавых ліг** прысвечаную ведам аб Польшчы і сучасным свеце. Паколькі Х Алімпіяда прыпадае ў юбілейным годзе, тэматыка яе цесна звязаная з 25-годдзем народнай улады ў Польшчы, а таксама з перыядам яе фарміравання. Моладзь сярэдніх школ праводзіць турніры ў паасобных вызначаных раёнах ваяводства, а найлепшыя дружыны прыймуць удзел у ваяводскім турніры.

30 сакавіка г.г. адбыўся **раённы турнір Х Алімпіяды ў Бельску Падляшскім.** Сюды прыбылі прадстаўнікі 13 сярэдніх школ з паўднёвай часткі Беластоцкага ваяводства. Кожную школу прадстаўлялі дружыны па 3 асобы. Каб ацэнкі былі магчыма найбольш аб'ектыўнымі, журы складалася з прадстаўнікоў з Беластока і толькі адзін яго член, старшыня павятовага праўлення ЗМС, быў з Бельска.

Турнір складаўся з дзвюх частак. У першай частцы ўсе дружыны мелі пісьмовую працу, а ў другой — вусныя адказы на пастаўленыя пытанні. Неабходна дадаць, што пытанні былі вельмі цяжкія і патрабавалі не абы-якіх і падрабязных ведаў па гісторыі і па сучаснасці палітычнага, эканамічнага і культурна-асветнага жыцця нашай краіны.

А вось вынікі раённага турніру ў Бельску. **Першае месца заняла дружына з Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Бельску асягаючы 34 пункты.** У склад дружыны ўваходзілі вучні: **Мікола Бандарук** — капітан, **Яўгень Дземянюк і Уладзімір Грыгарук** — члены. Ад імя педагагічнага савета беларускага ліцэя ў Бельску рыхтавала і апекавалася дружынай мгр **Таіса Бялецкая-Калішэвіч. Другое** месца заняла дружына **Педагагічнага ліцэя ў Бельску** атрымліваючы 25 пунктаў, а **трэцяе** — дружына **Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Сямяцічах** з 24 пунктамі.

Шчыра віншуем дружыне беларускага ліцэя і жадаем добрых вынікаў на ваяводскім турніры, на якім 20 красавіка г.г. будзе яна прадстаўляць свой раён.

А.К.

ГАЙНАЎСКІ ПАРКЕТ

Гайнаўскі лесапільны завод першы ў краіне пачаў вырабляць мазаікавы паркет. Попыт на яго вялікі.

Пры вырабе мазаікавага паркета працуе дасканалы спецыяліст Тадэуш Пекут. Абслугоўвае ён машыну, якая завецца «каруселюўкай».

Укладальніца мазаікавага паркета Данута Ладынская ў час працы.

Тэкст і фота Р. Сянько

ўрад Х'ена Пяста (Хрысціянскае нацыянальнае адзінства і Польскае стронніцтва людовае «Пяст»). У 1923 годзе вялікая забастоўка кракаўскіх рабочых пераўтварылася ў збройную барацьбу. Рабочыя занялі горад. Урад накіраваў на іх войска. Палілася кроў. Рабочы свет пераканаўся, чаго можа спадзявацца ад уласнай буржуазіі.

Заграцічны капітал пераймае ўсё новыя аб'екты нацыянальнай гаспадаркі. Карыстаючы з агульнага незадавальнення, у маі 1926 года Пілсудскі арганізуе пераварот і назначае свой урад. На пасаду прэзідэнта ставіць Ігнацы Масціцкага. Наступае перыяд дыктатуры, або — як прынялося — санацыі. У снежні 1929 года з мэтай абароны парламентарнай сістэмы 6 партый левага крыла і цэнтра (ППС, ПСЛь — Вызваленне, Стронніцтва хлопскае, РСЛ — Пяст, Нарадова партыя рабатніча і Хрысціянская дэмакратыя) ствараюць блок т. зв. Цэнтролев, і ставіць у сейме вотум недавер'я для санацыйнага ўрада. Урад адказаў нечаканым спосабам: масавым арыштам.

У красавіку 1935 г. увайшла ў жыццё новая канстытуцыя, якая абмяжоўвала ўладу сейма ў карысць прэзідэнта і ўрада. З гэтай пары прэзідэнт не адказваў перад народам, а толькі перад «Богам і гісторыяй». Вынікі гэтай адказнасці далі хутка знаць аб сабе, калі на Польшчу хлынула гітлераўская арда.

У самы разгар барацьбы, у 1943 годзе Польская рабочая партыя,. генеральным сакратаром якой быў Уладзіслаў Гамулка, пачала аб'ядноўваць сілы нацыі. У выніку была створана Краёва Рада Нарадова, часовы найвышэйшы орган дзяржаўнай улады. Краёва Рада Нарадова была паклікана ў абставінах абсалютнай сакрэтнасці. На канспірацыйным сходзе, пад самым носам у гітлераўцаў ва акупаванай Варшаве ў ноч на 1 студзеня 1944 года.

Краёва Рада Нарадова з увагі на цяжкія абставіны вайны не выбіралася на аснове ўсеагульных выбараў, але гэта быў сапраўдны народны парламент Польшчы. За два з гакам гадоў яго дзейнасці ў краіне адбыліся падзеі велізарнага палітычнага значэння: ствараецца Польскі камітэт народнага вызвалення, а потым Часовы Урад і польская армія, праводзіцца зямельная рэформа і нацыяналізацыя асноўных галін народнай гаспадаркі, пакладзены пачатак асваенню апустошаных заходніх земляў, ствараецца новы дзяржаўны апарат.

У студзені 1947 года адбыліся першыя ў народнай дзяржаве выбары Вярхоўнага дзяржаўнага органа ўлады. Гэта было нараджэнне новага сейма, новай Польшчы.

Хведар Асіёвіч

Сырыя ці вараныя?

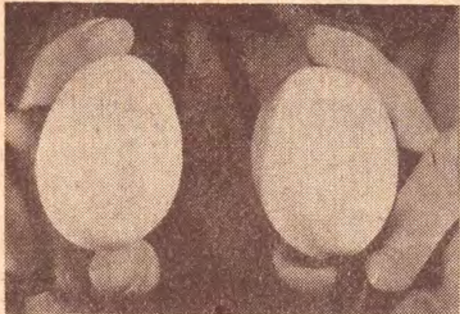

Курыныя яйкі маюць вялікую пажыўную вартасць: у іх ёсць усе найважнейшыя харчавыя рэчывы ў вельмі добрых прапорцыях у канцэнтраваным, але вельмі лёгка засвойваемым стане. У іх ёсць таксама патрэбныя арганізму амінакіслоты і ненасычаныя тлушчавыя кіслоты, мінеральныя солі, вітаміны А, Д, Е, F і К і нямала вітамінаў з групы В. Колер жаўтка залежыць ад караціну, з якога ў арганізме ўтвараецца вітамін А.

Хоць у яйках ёсць даволі шмат халестэролу — тлушчавай субстанцыі, ад празмернай колькасці якой у нейкай ступені звязана развіццё артырыясклерозу. Але за гэта ў іх ёсць і шмат халіну, рэчыва, якое супрацьдзейнічае адкладанню халестэролу ў крываносных сасудах, пры чым у такіх колькасцях, як ні ў адным іншым прадукце.

Што датычыць пажыўнасці, дык сырыя яйкі зусім не лепшыя ад вараных. У сырых яйках ёсць рэчыва, якое блакіруе прысваенне арганізмам вітаміна А, які адыгрывае вялікую ролю ў абмене рэчываў і ва ўтрыманні адпаведнага стану скуры. Апрача таго, у сырых яйках шмат розных мікробаў, якія пранікаюць у яйка праз поры ў шкарлупіне. Лепей таксама не варыць крутыя яйкі, бо звараны бялок цяжкастраўны.

Найлепшыя яйкі — вараныя ўсмятку, гэтак званыя, у мяшочак.

У сырых яйках відаць часам цёмна-чырвоныя камячкі, найлепш відочныя пры прасвятленні яек, калі правяраюць іх свежасць. Пераважна людзі баяцца есці такія яйкі. Але гэтыя камячкі — нічога страшнага. Яны паявіліся ў яйку ў выніку пакалечанай слізістай абалонкі ў курыцы, гэта кропелькі спечанай крыві. Такія кропелькі крыві зусім бясшкодныя і няма патрэбы іх баяцца. Калі каму-небудзь непрыемна такія яйкі есці, павінен камячкі аддзяліць і выкінуць.

Зусім іншая справа — гэтак званае крывавае колца — крываносная сістэма зародка, які паспеў развіцца ў яйку, якое ляжала ў тэмпературы 21—30°С. Яйкі з такім дэфектам спажываць нельга.

Часам здараюцца яйкі з падружоўленым бялком або жаўтком. Такія яйкі лепей выкарыстаць да цеста. Ружовы адценак у яйках сведчыць аб тым, што ў час фармавання яйка ў яго дасталася кропелька крыві.

Калі хтосьці хоча даўжэй пратрымаць свежыя яйкі, павінен перахоўваць іх у прахладным месцы, але каб тэмпература не была ніжэй 2°С (плюс 2°!).

(я)

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

Ці ёсць нафта пад Ледавітым акіянам?

На гэта пытанне начальнік аддзела савецкага Усесаюзнага навукова-даследчага геолага-разведчага нафтавага інстытута М. К. Калінка адказвае станоўча. На яго думку, пад Ледавітым акіянам скрыты велізарныя запасы нафты і газу.

— Цяпер на зямным шары адкрыта каля 330 падводных месцанараджэнняў нафты і газу, — сказаў вучоны. — Але найбольш буйныя знаходкі, безумоўна, яшчэ наперадзе. У гэтым сэнсе Ледавіты акіян лічыцца найбольш перспектыўным: яго геалагічная будова вельмі падобная на структуру Мексіканскага заліва, багатага нафтавымі залежамі. Пры дапамозе шчылін у Арктыцы выяўлены асадачныя пары, якія нярэдка аказваюцца сховішчамі гаручага. Яго сляды не раз знаходзілі даследчыкі на астравах і ўзбярэжжы Ледавітага акіяна.

БЕЛАРУСКАЯ МОДА

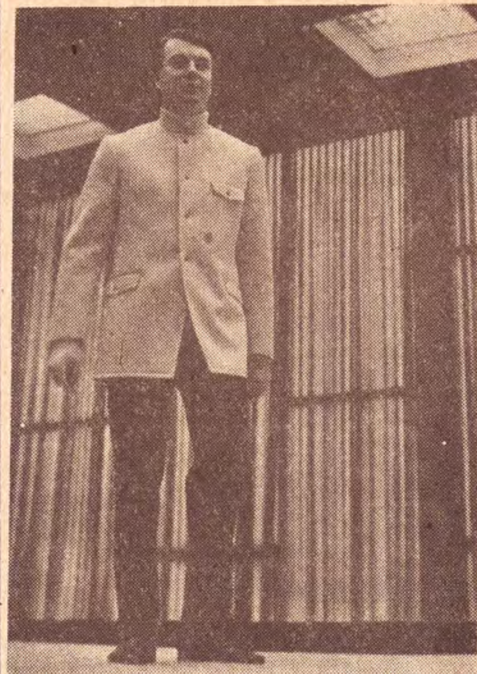

Касцюм мужчынскі з джэрсі, паўсядзённы.

Фота В. Казлова

Лекар — прырода

Красавік. Вясна трывала ўступае ў свае правы. Прачынаецца прырода. Пупышкі на соснах і бярозах набраклі, але яшчэ не крануліся ў рост. Самы час пачынаць іх нарыхтоўку. Але перад гэтым карысна ведаць іх уласцівасці.

Сасна мае не толькі гаспадарчае значэнне. Спрадвеку заўважана, што людзі, якія хварэюць на туберкулёз лёгкіх, адчуваюць сябе лепш, а нярэдка і выздараўліваюць, калі дыхаюць паветрам сасновага бору. Справа ў тым, што ігліца сасны выдзяляе вялікую колькасць фітанцыдаў — рэчываў, якія згубна дзейнічаюць на многія мікробы, у тым ліку і на туберкулёзныя палачкі.

Ігліца сасны ўтрымлівае вітаміны С і К, карацін, дубільныя рэчывы. Вялікі попыт у медыцыне маюць сасновыя пупышкі — парасткі, якія не распусціліся. Яны з'яўляюцца на канцах галінак і звычайна растуць па некалькі штук разам у выглядзе каронак. Збіраюць іх у час набракання, калі пупышкі яшчэ не распусціліся. Іх зразаюць нажом, пакідаючы толькі тры міліметры галінкі, каб каронкі не распадаліся. Сушаць пупышкі на паветры, пад павеццю ці ў памяшканні, якое добра праветрываецца. У медыцыне сасновыя пупышкі выкарыстоўваюць для настою, які ўжываюць як дэзінфекцыйны сродак і пры лячэнні бранхіту.

Гімалаі.

АБАРЫГЕНЫ СІКІМА

Далёка на ўсходзе Гімалаяў, заціснутае паміж Кітаем, Непалам, Індыяй і Бутанам згубілася ў гарах невялікае горнае княства Сікім. Незвычайна прыгожая прырода гэтага краю. Пакрытыя снегам грады высокіх гор, сярод якіх вылучаецца Кічынджунга вышынёй у 8.585 метраў, чаргуюцца тут з далінамі пакрытымі густымі лясамі і субтрапічнай расліннасцю. Па схілах гор лепяцца старажытныя будыйскія манастыры і маленькія вёсачкі.

Сярод стракатага насельніцтва Сікіма, што складае каля 170 тысяч чалавек, асабліва цікавая народнасць лепча. Гэтыя міралюбныя і дабрадушныя людзі — абарыгены Сікіма. Цяпер іх засталося каля 6 тысяч чалавек, і жывуць яны ў спецыяльна адведзеных лясных раёнах. Знешне лепча вельмі падобны да тыбетцаў. Аднак і па сваёй мове, якая лічыцца адной з самых старажытных у свеце, і па ладу жыцця адрозніваюцца ад іх. Да свайго жылля лепча звычайна выбіраюць месцы, размешчаныя на вышыні 1—2 тысячы метраў над узроўнем мора, дзе пасяляюцца дробнымі групамі. Асноўны занятак маленькага народа — збіранне пладоў, ягад і прыдатных да яды карэнняў.

Мнагамужжа, якое мае месца ў некаторых гімалайскіх раёнах, сярод лепча забаронена. Вельмі рэдка бываюць і выпадкі мнагажонства. Пагадненні аб шлюбе заключаюцца бацькамі, калі жаніх і нявеста знаходзяцца ў дзіцячым узросце. Шлюбныя сувязі вельмі моцныя. За апошні час пачасціліся выпадкі ўступлення ў шлюб лепча з непальцамі. Апошнія не маюць права на ўладанне зямлёй у раёнах адведзеных да лепча. Аднак яны прыходзяць туды ў якасці сельскагаспадарчых рабочых і нярэдка жэняцца з мясцовымі дзяўчатамі, становячыся, такім чынам, законнымі саўладальнікамі зямельных угоддзяў.

Паводле паведамлення індыйскага друку, колькасць народнасці лепча з кожным годам скарачаецца. Шэраг газет выказвае апасенне, што калі працэс выміранне не спыніцца, то ў недалёкім будучым гэта народнасць можа зусім знікнуць з твару зямлі.

В. Осіпаў

Чвэрць стагоддзя назад

У нашым раёне дзеянне наступіла цішыня. Мясцовыя жандары, амсткамісары падабрэлі. Амсткамісар з Боцькаў лупіў кіём кожнага, хто прыходзіў і дакладваў, што ноччу вёску наведаў нейкі партызанскі атрад.

— Ты сам бандыт! — крычаў амсткамісар. — На маёй тэрыторыі жывуць парадачныя людзі, у мяне няма ніякіх бандытаў, і я аб гэтым не хачу слухаць!

Пабіты селянін вяртаўся дамоў і думаў: зразумей тут, чалавеча, што робіцца на гэтым божым свеце. З аднаго боку кажуць паведамляць аб кожным партызане. Не павядоміш, прыдуць за дзень, два, пераб'юць усю сям'ю, спаляць хату. Даведаюцца тыя з лесу, што хадзіў дакладваць, таксама не даруюць. І дагадзі тут, чалавеча...

Дывізія каўпакоўцаў прайшла, як бура. Сяляне, якія рэйд дывізіі прынялі за фронт і цешыліся, што неўзабаве прыйдзе вызваленне, зноў паспускалі насы, зноў павінны былі дастаўляць немцам кантынгент: збожжа, мяса, яйкі, масла, малако.

У ваколіцы запанаваў паморак свінняў. Нямецкія ветэрынары правялі доследы і нічога не маглі сцвердзіць. А свінні дохлі масава. Кантынгент мяса паменшыўся. Выявілася, што не быў гэта ніякі паморак, а сялянская хітрасць. Навошта аддаваць немцам мяса, а самому есці з постам? Хапіла свінчу насадзіць на рыла мяшочак з пытляванай мукой, завязаць яго і вяпрук душыўся, не пакідаючы ніякага следу. Потым вядзерца вады, абмыць рыла і справа скончана. Праўда, вяпрук не быў белы, сінеў, бо не спускалі з яго крыві, але ж мяса было чыстае, здаровае, можна было яго есці.

Каля дваццатага сакавіка 1944 года атрымаў я з Бельска ад Косці інфармацыю, што ў тым і тым дні, а той і а той гадзіне выедзе з Бельска ў Сямяцічы шэф бельскага гестапа Пауль Шрэдар. Неадкладна даручыў я мінёрскай групе падрыхтаваць тры міны. Яны неўзабаве былі зроблены. Мініраванне шашы даверана Дзікунову з групай партызан. Я раіў паставіць міны так, каб гестапаўскі самаход абавязкова трапіў на адну з іх.

Група выйшла на змярканні. Ішла яна на адрэзак шашы паміж вёскамі Андрыянкі-Дзяткавічы. Пасля поўначы партызаны былі на месцы. Аднак адразу напаткалі на цяжкасці. Не ўзялі з сабою ніякіх прыладаў, каб выдзяўбсці ямкі ў шашы. Толькі на месцы заўважылі сваю памылку. Дзікуноў выслаў двух партызанаў шукаць лом, кірку, ці нейкі іншы прыдатны інструмент. Наколькі помню, партызаны гэты пайшлі ў вёску Ваенец і вярнуліся са звычайнай сялянскай сякерай, якую знайшлі на нейкім сялянскім панадворку. Добра было і гэта.

Выдзяўблі ямкі, залажылі міны, замаскіравалі і адышлі метраў трыста ад шашы, ў паблізкі лясок. Адсюль мелі назіраць за эфектам сваёй працы.

А сёмай раніцы партызаны ўбачылі на шашы з боку Дзяткавіч параконную сялянскую фурманку. Перад коньмі, падскокваючы, бегла з задзёртым хвастом жарабя.

— Ох!... тваю маць! — крыкнуў Дзікуноў. — Халеру яму ў бок, сапсуе ўсю работу і сам узарвецца. Міша, бяры мой наган і бяжы завярні яго, хутчэй!

Селянін, як на злосць, лупіў коні пугай і воз грымеў па шашы, хутка набліжаючыся да месца, дзе чакала смерць.

Міша, бегучы, крычаў на фурмана, але той яго не чуў, відаць, ляскат колаў заглушыў крык. Міша падняў уверх руку з наганам, націснуў кручок... Гукнуў выстрал. Селянін агляглянуўся, убачыў Мішу, раптоўна пацягнуў да сябе лейцы, коні сталі дыба — фурманка спынілася. Партызаны ўздыхнулі з палёгкай. Да мінаў засталося 30—50 метраў. Міша дабег да фурманкі:

— Заварочвай, праезд шашою забаронены! — крыкнуў па-руску загадным тонам.

— Дык пане таварышч, я вязу цяжка хворую, да лекара, у шпіталь у Бельск, — тлумачыў селянін.

Міша глянуў на фурманку і толькі цяпер убачыў, што ў ёй ляжыць на саломе, з падушкай пад галавой, накрытая коўдрай хворая жанчына. Зрабілася дурна.

— То нічога, усё роўна заварочвай, сюды ехаць нельга. Там, пры шашы, немцы, расстрэльваюць людзей, застрэляць і цябе, — хлусіў Мішка. — Аб'едзь палявымі дарогамі, не шашою...

Селянін павярнуў коні.

Каля гадзіны восьмай партызаны

ТРЫБУНА чытачоў

3-ХТЫСЯЧНЫ ЧЛЕНСКІ БІЛЕТ

Нядаўна ў пачатковай школе ў Аўгустове ў Бельскім павеце адбылася ўрачыстасць адзначэння 25-ай гадавіны Народнай Польшчы. Арганізаваў яе Саюз вясковай моладзі. У гэтай урачыстасці ўзялі ўдзел: сакратар павятовага Камітэта партыі Раман Матосюк, старшыня павятовага праўлення ЗМВ Ян Войцюк, члены мясцовай партыйнай арганізацыі і члены ЗМВ з Аўгустова і суседніх вёсак.

На гэтай урачыстасці сакратар КП для пяці членаў ЗМВ уручыў кандыдацкія білеты, а старшыня павятовага праўлення ЗМВ — Івану Скарбіловічу 3-тысячны членскі білет ЗМВ-у ў Бельскім павеце.

На рукі сакратара КП паасобныя гурткі ЗМВ склалі рапарт з прынятых абавязацельстваў у гонар 25-ай гадавіны нашай краіны. Урачыстасць закончылася мастацкай часткай аматарскага калектыву «Мэлёдыйнэ промыкі» з Бельска.

В. Фалькоўскі
Бельск

НАСТАЎНІКІ ЛІТАРАТУРЫ

30 сакавіка ў Беластоку адбыўся чарговы (трэці) сход настаўніцкага літаратурнага клуба пры Саюзе польскіх настаўнікаў. На гэтым сходзе чыталі свае апавяданні і вершы: М. Паўліцкая, А. Струмінская, К. Іванчынская, Т. Кабац, Н. Вішнеўская, К. Шыльборскі і В. Салановіч. Настаўнік з Патокі ў Беластоцкім павеце Мікола Краўчук чытаў вершы напісаныя на беларускай мове.

К. М.
Беластоцкі павет

СУСТРЭЧЫ Ў БЕЛЬСКІМ ЛІЦЭІ

Нядаўна наведаў Бельскі беларускі ліцэй Язэп Жэлязоўскі, былы шафёр Леніна. Вучні з зацікаўленнем выслухалі аб правадыры рэвалюцыі і аб жыцці самога Жэлязоўскага. На заканчэнне сустрэчы вучні і настаўнікі зрабілі памятны здымак з Язэпам Жэлязоўскім.

*

28 сакавіка г.г. у ліцэі адбылася, можна сказаць, асведамляючая сустрэча з прадстаўніком міліцыі. На прыклад, ён расказаў, якую небяспеку маюць рэшткі з вайны, гэта значыць: гранаты, міны, а нават узрыўныя цацкі, якія былі спецыяльна раскінуты. Міліцыянер заклікаў вучняў, каб былі асцярожнымі і перасцерагалі іншых. Многа месца прысвяціў ён таксама паводзінам вучняў на станцыях. Гэта сустрэча многаму навучыла вучняў.

*

29 сакавіка вучні адзінаццатых класаў мелі сустрэчу з выкладчыкам Варшаўскай палітэхнікі. Расказаў ён аб развіцці асветы ў даваеннай Польшчы і ў перыяд Народнай Польшчы. Некалькі асоб выказала ахвоту паступіць вучыцца ў Варшаўскую палітэхніку.

(В-ка)
Бельскі ліцэй.

ўбачылі з боку Бельска чорны легкавы самаход. Сачылі за ім не дыхаючы. Наближаўся да закладзеных мін. Трапіць; ці не трапіць?

Трапіў! З-пад калёс самахода бліснуў агонь, стоўб пылу. Потым пачуўся гук узрыву. Самаход урыўся пад адкосам у роў, але не загарэўся.

— Хіба канец ім! — сказаў да таварышоў Дзікуноў. — Уцякайма! Няма чаго марудзіць, белы дзень!

Кат з бельскага гестапа, жывадзёр з турмы на Галавеску, злачынца, адказны за забойства жыхароў Райска, за смерць звыш тысячы ахвяр у Піліцкім лесе пад Бельскам, за дзесяткі іншых звярыных злачынстваў — Пауль Шрэдар — меў неверагоднае шчасце. Міна вырвала задні мост самахода, адляцелі заднія колы, а злачынца і яго шафёр, хоць з гузамі і запаскуджанымі кальсонамі, засталіся жывымі.

Калі, вярнуўшыся, Дзікуноў расказаў мне пра сцэну з фурманкай на шашы, я падумаў і сказаў:

— Гэта нам, таварышы, навука. Асляпляе нас часта сама мэта, якую ставім перад сабой. Імкнучыся яе ажыццявіць, не думаем аб тым, якія могуць наступіць пабочныя ўскладненні, якія могуць пашкодзіць не немцам, але таксама блізкаму нам насельніцтву. Мы павінны зрабіць з гэтага адпаведныя вывады.

Ян Анацік

З ДАПАМОГАЙ АДЗІНОКІМ

Гайнаўскі ПЦК (Польскі Чырвоны Крыж) арганізаваў 4-охмесячны курс сясцёр пагатоўя ПЦК, які кончыла 23 жанчыны. У належнай іх падрыхтоўцы да выконвання нялёгкіх абавязкаў — дапамагаць старым, якія неаднойчы не маюць нікога з сям'і — шмат працы і энергіі прысвяціла кіраўнічка курса Вікторыя Грынявецкая. Сёстры будуць апекавацца калекамі і старымі, якія не павінны займаць месц у бальніцах. Іх абавязкам будзе дапамагчы зварыць страву, прывесці ў парадак пакой, пагутарыць з падапечнымі і г.д. Сёстры такім патрабуючым апекі людзям будуць дапамагаць, даваць лякарствы і ўколы.

Я. Цялушэцкі
Новае Ляўкова

УЛАСНІКІ ТРАКТАРАЎ

Вёска Плёскі даволі вялікая. Існуе тут сельскагаспадарчы гурток, які карыстаецца вялікай папулярнасцю. Сяляне Плёсак маюць многа сельскагаспадарчых машын. Двух жыхароў гэтай вёскі купілі сабе трактары. Купілі яны іх з «пшэтаргу» ў Бельску. Нашым сялянам Міхалу Васілюку і Віктару Сідаруку лёгка будзе апрацоўваць гаспадарку.

Л. Л.
Плёскі

ПАЭТЫЧНЫ ФЕСТЫВАЛЬ

30-га сакавіка ў агульнаадукацыйным ліцэі ў Бельску Падляшскім адбыўся павятовы агляд паэтычнага фестывалю, які быў прысвечаны 25-ай гадавіне Народнай Польшчы. Перад гэтым адбыліся агляды ў паасобных асяроддзях, у якіх узяло ўдзел больш 200 асоб. Да павятовага агляду прыступіла 25 чалавек з сярэдніх школ павета, а таксама аматары, якія не вучацца ў сярэдніх школах.

У катэгорыі школьнай моладзі тры першыя месцы занялі вучні з агульнаадукацыйнага ліцэя: Генрых Лазінскі, Гражына Дэнізяк і Галіна Антыховіч. У групе пазашкольных аматараў найлепшымі былі: Данута Лэнцкая і Аліна Лукашэвіч з Боцек.

Ф. В.
Бельскі павет

Дарагое Сэрцайка!

Жыву я ў вёсцы і працую на гаспадарцы з бацькамі. Мне 27 год. У нас у вёсцы ёсць многа моладзі, збіраемся мы ў клубе, або на вечарынкі ходзім да дзяўчат. І вось пачала мне падабацца дзяўчына з нашай вёскі. Спачатку думаў я, што гэта проста пройдзе, як гэта здаралася ў мінулым, але ўсё сталася інакш, як я думаў. Спатыкаючыся штодзень з ёю, яна ўсё мне больш падабалася і я зразумеў, што пакахаў яе. Марыся прыгожая, мілая, ветлівая дзяўчына, ёй 18 год. У адносінах да мяне яна мілая і ветлівая. Праз нейкі час я прызнаўся ёй у каханні, думаў, што яна зменіцца ў адносінах да мяне, аднак яна зусім не змянілася, сталася яшчэ больш ветлівай і мілай. На маё пытанне, што яна аб гэтым думае, яна адказала мне, што яшчэ не збіраецца выходзіць замуж (хоць я аб жаніцьбе нічога не ўспамінаў), больш нічога мне не сказала. Стараўся я забыць яе і не думаць, але нічога ў мяне не выходзіць, я кахаю яе і проста сам не ведаю, як гэта перажыць. Ужо можа быў бы ажаніўся, але аб іншых дзяўчатах не магу думаць, проста яны для мяне не існуюць. Цяжка жыць без кахання, але яшчэ цяжэй з каханнем без узаемнасці.

Парай, Сэрцайка, што рабіць?

Коля з Бельскага павета

Дарагі Коля! Не ведаю, чаму ты так наракаеш, калі няма патрэбы. Ты ж сам пішаш, што калі прызнаўся Марысі ў каханні, дык яна яшчэ больш зрабілася мілай і ветлівай. Нічога, што Марыся не адказала на тваё прызнанне, маўчанне — знак згоды, як гаворыць прымаўка. Будзь цярплівым, пачакай трохі з жаніцьбай, хай і Марыся пераканаецца ў сталасці сваіх пачуццяў да цябе, тады напэўна згодзіцца быць тваёй жонкай.

Жадаю вам усяго добрага
Сэрцайка

МАЛОЧНАЯ ГАЙНАЎШЧЫНА

Гайнаўская акруговая малачарня купіла ў мінулым годзе 16900000 літраў малака. Гэта ў параўнанні з 1967 годам на 1700000 літраў малака больш. У Гайнаўскім павеце малако дастаўляюць на пункт скупу жыхары з 14 вёсак. Астаецца толькі 32 вёскі, якія малака не прадаюць дзяржаве, а гэта таму, што недастатковая колькасць злеўняў. І так, не прадаюць малака вёскі ГРН-аў Нараўка, Палічна і Белавежа.

Усіх у павеце пунктаў скупу малака налічваецца 69. Малачарня ў Гайнаўцы скупляе зімою 30 тысяч літраў малака ў дзень, летам два разы больш. Найлепш працуе злеўня малака ў Сухавольцах. Ёю кіруе Юры Якубоўскі. Штодзень прыймае ён 600 літраў сырадою. Акуратна вядзе дакументацыю, сочыць за парадкам. Усе дастаўцы з'яўляюцца членамі акруговай малачарні. Гайнаўская малачарня мае 717 такіх членаў. Яна даволі добра дбае аб сваіх вясковых працаўнікоў у злеўнях. У гэтым годзе 57 пунктаў будзе адрамантавана. Да некаторых будзе даведзены жужаль, каб можна было не гразнучы ў балоце пад'язджаць пад рампу.

Працаўнікі злеўняў атрымоўваюць прэсу. Важна і тое, што ў г.г. больш гаспадароў будзе браць з малачарні не толькі маслянку, але і сыроватку.

Янцал
Гайнаўка

Рамесная школа і тэхнікум драўлянага промыслу ў Гайнаўцы. **Ц. Я.**
Гайнаўка

ЧЫЖОЎСКАЯ ЖВІРОЎНЯ

Грамадская жвіроўня, што ў Чыжах, дзесяць год таму назад была адной з найлепшых на Гайнаўшчыне. Была там вялікая гара. А жвіру было многа, якога толькі захочаш, такога набярэш. Спачатку не толькі чыжоўскія гаспадары, але таксама гаспадары суседніх вёсак дабіралі сабе жвір тоўстазярністы на пустакі і падмуркі і тонказярністы на чарапіцу. Аднак плылі гады, плыў і жвір. Гара замянілася ў яму. Але дзякуючы чыжоўскім пажарнікам, якія ў вёсцы палічылі, што як будзе так надалей, дык за некалькі год жвіру не хопіць нават чыжоўцам. Людзі з іншых вёсак не шанавалі жвіру. Там абсыпалася зямля, але яны бралі кожны раз у свежым месцы. Пажарнікі пачалі праганяць гаспадароў суседніх вёсак з чыжоўскай жвіроўні. Але траплялся ўпартыя і кралі жвір не толькі днямі, але і начамі. Красць было добра, бо даезд да жвіроўні кругом быў добры. І што ж, паціху прыязджай, кладзі поўны балон з чубам і з'язджай з горкі ажно вецер у вушах засвішча. І тут на ўпартых не было аніякай рады. Мінула ўжо гадоў пяць, як у Чыжах сабраўся сход, на якім вырашана было выкапаць роў кругом жвіроўні. Як вырашылі так і зрабілі. А вёска даволі вялікая, каля 180 гаспадароў, дык яшчэ ўсе чынам хутка выкапалі роў даўжынёю ў 300 метраў, а глыбінёю і шырынёю ў адзін метр. Для тых, што кралі жвір, роў аднак не аказаўся перашкодаю, бо хітракі ўзялі і засыпалі ў адным месцы роў, зрабілі масток. Роў аказаўся зусім непатрэбны і бескарысны, бо з фурай і так ніхто туды не ўваліўся. А людзі толькі дарэмна напрацаваліся. Аказалася, што слушнай прапановай чыжоўскіх пажарнікаў толькі была пастанова, каб не даваць жвіру для чужых вёсак. Але гэта яшчэ не ўсё, бо жвір разбіраюць іншым цудам. Вось чыжоўскі дыспазітар сельгасгуртка Валодзя Астапчук з'яўляецца адначасова і камендантам пажарнай каманды ў Чыжах. Валодзя Астапчук яшчэ не быў тады камендантам, калі капалі роў кругом жвіроўні, а толькі браў удзел у чыне як звычайны пажарнік. Але Валодзя Астапчук, як стаў дыспазітарам, дык адразу забыў пра гісторыю чыжоўскай жвіроўні. Увесь час пасылае трактарыстаў вазіць жвір у чужыя вёскі на пабудову малачарняў або пабудову ў Гайнаўку. Ён проста гандлюе жвірам. Затым у сельгасгуртку ёсць бетанярня, у якой вырабляюць на продаж кравэнжнікі і трэлінгі. Цяпер ужо не так проста знайсці яго на жвіроўні. Варта нарэшце цвёрда сказаць Валодзі Астапчуку, каб перастаў ён гандляваць грамадскім жвірам. А калі хоча жвірам гандляваць, хай перакінецца на сваю прыватную жвіроўню, якая знаходзіцца толькі ў 200 метрах ад грамадскай жвіроўні.

Я. М. Гайнаўскі павет

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Kalosze szczęścia" (polski), 22—23. „Kierunek Berlin" (polski), 24—25. „Starsza pani bez godności" (franc.), 26—27.

Дубіны

„Jak się pozbyć Helenki" (czeski), „Miałem 19 lat" (NRD), 26—27.

Нараўка

„Panowie z kompleksami" (włoski), „Paryż-Warszawa bez wizy" (polski), 23—27.

Нарва

„Niebo bez krat" (bułg.), „Miłosne kłopoty" (radz.), 23—27.

Чыжы

„Ubranie prawie nowe" (polski), „Wehikuł czasu" (USA), 23—27.

Дубічы Царкоўныя

„Hasło Korn" (polski), „Niepokoje wychowanka Torlesa" (NRF), 23—27.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Jutro Meksyk" (polski), „Krew na śniegu" (jugosł.), 23—27.

Орля

„Żenia, Żenieczka, katiusza" (radz.), „Za naszą i waszą wolność" (polski), 23—27.

Райск

„Między linami ringu" (USA), „Żywot Mateusza" (polski), 23-27.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Gdzie jest trzeci król" (polski), „Kochać jak Romeo"(jugosł.), 22—24.

Міхалова

„Romans z nieeznajomym" (USA), 22—23. „Cirpkie wino" (radz.), 24—25. „Wilcze echa" (polski), 26—27.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Lęk" (czeski), 22—23. „Dr Crippen" (angl.), 24—25. „Napad stulecia" (angl.), 26—27.

Шудзялава

„Zamach" (polski), „Zakazane piosenki" (polski), 23—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Arcylokaj" (franc.), 23—27.

Новы Двор

„Gdzie jest generał" (polski), „Czerwone berety" (polski), 26—27.

Ліпск

„Głosuję na miłość" (jugosł.), „Pod karnawałową maską" (kubański), 26—27.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. H-1 NAKŁAD 7028

САМАКРЫТЫКА ПАДВЯЛА

Прафсаюзны справаздачны сход на нашым заводзе прайшоў адносна спакойна. Ні адна крытычная страла не закранула старшыню прафкома Андрэя Карпавіча Глушкова.

Два ці тры прамоўцы лёгенька ўказалі на недастатковую крытыку і самакрытыку ў справаздачным дакладзе, папракнулі старшыню прафкома, што ён не заўсёды глыбока разбіраўся ў вытворчай дзейнасці прадпрыемства.

Андрэй Карпавіч ківаў галавою ў знак поўнай згоды з крытыкаю і нешта старанна запісваў у блакнот.

Калі спіс прамоўцаў быў вычарпаны, слова для заключэння далі Андрэю Карпавічу. Ён упэўненым крокам выйшаў на трыбуну і сказаў, што ўсе выступлені былі змястоўныя і правільныя і што новы прафсаюзны камітэт і яго старшыня (Андрэй Карпавіч, зразумела, меў на ўвазе самога сябе) зробіць усё магчымае, каб выкараніць выяўленыя недахопы.

На гэтым бы Андрэю Карпавічу і закончыць, дык жа не — нейкі чорт падштурхнуў яго сказаць:

— Я ўжо не адзін тэрмін узначальваю камітэт. Звыкся, мабыць, з недахопамі, не ўсё заўважаю. Ці не пара ўжо выбраць на гэтую адказную пасаду чалавека маладзейшага, больш энергічнага.

Андрэй Карпавіч паглядзеў у залу, чакаючы выкрыкаў «другога нам не трэба!», але зала маўчала. І раптам...

— Правільна сказаў таварыш Глушкоў, — крыкнуў нехта з залы. — Трэба выбраць другога!

На твары Андрэя Карпавіча выступіў халодны пот. У вачах пацямнела: ён нікога не бачыў, толькі чуў галасы людзей.

— Калі чалавек просіць, трэба яго просьбу задаволіць...

Так і не выбралі Андрэя Карпавіча старшынёй прафкома: аказваецца, і самакрытыкай трэба займацца з аглядкаю.

А пасля сходу да Андрэя Карпавіча падышла прыбіральшчыца цётка Зося і вінавата зазірнула яму ў вочы.

— Прабачце мне, Андрэй Карпавіч, за тое, што я дрэнна думала пра вас, — сказала яна. — А вы аказаліся не такі, як некаторыя іншыя: працуюць абы як, ад кіруючага крэсла сілай адарваць нельга. А вы па добрай волі...

Так і не зразумеў Андрэй Карпавіч — сур'ёзна яна гаварыла ці не.

Іван Муравейка

— Развод!

НІЎКА

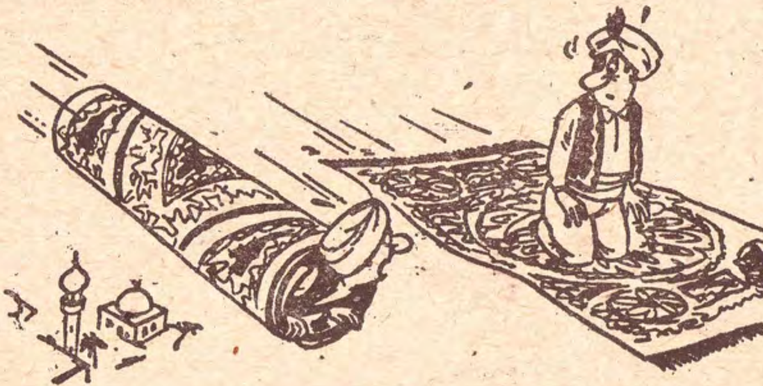

— Паспрабуйце гэтак, аэрадынамічны хутчэйшы!

Галаваломка

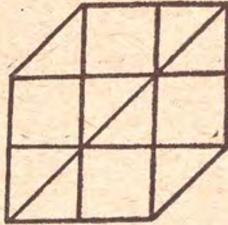

Заданне складаецца з двух частак. Адкажыце: 1) З колькіх трохкутнікаў складаецца дадзеная фігура? 2) Колькі ў ёй квадратаў?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 14.

АДНО ЗБАВЕННЕ

Каторы год, каторы дзень
У доме новым
Жыве паклёпнік між людзей —
Ціт Прышчыповы.

Людзям спакою не дае
Зімой і летам,
На ўсіх «сігналы падае»
Ва ўсе газеты.

Трымае ўсіх каторы год
Ён у палоне.
І ўсе суседзі ад яго
У абароне.

Ад паклёпнікаў у жыцці
Адно збавенне —
Ад абароны перайсці
У наступленне.

Міхась Скрыпка

ЛІХА З ІМ

Жонка:

— Ало, гэта бюро пошукаў? У мяне прапаў муж. Вы не можаце дапамагчы?

Начальнік бюро:

— Канечне, мадам. Апішыце яго, калі ласка..

Жонка:

— Ён невысокага росту, тоўсты, лысы, увівaецца каля бландзінак, амаль ніколі не бывае цвярозы, у яго сіпаты голас і... Ліха з ім, знiміце заказ!

СТАМІЎСЯ

— Ну, як адпачывалася ў доме адпачынку?

— Дзякую, добра.

— Заўтра на працу?

— Ды не, узяў дадатковы водпуск. Адпачыць трэба.

— Я на кухні! Ем... кавалачак торту!

КІМ

У амерыканскага навабранца пытаюць:

— Кім вы хацелі б служыць у нашай арміі?

— Дэзерцірам, сэр, — адказвае хлопец.

І ТАК БЫВАЕ

Аднойчы рэпетыруючы сімфонію, дырыжор спыніў аркестр.

— Што ж вы, галубок, ад нас адсталі, — звярнуўся ён да аднаго з музыкантаў.

— Нічога, маэстра, працягвайце, я вас дагано.

ДОБРА ВЕДАЕ

— Дзе нельга ехаць на павышанай хуткасці? — пытаецца аўтаінспектар у шафёра.

— Там, дзе стаіць аўтаінспектар...

РАЗВАЖЛІВЫ ПАХОМ

У нашай вёсцы пра Пахома гаварылі, што ён на пуза плячысты. Любіў ён пасядзець за сталом, ды не за пустым.

Хоць марозіла ўжо добра, але снегу яшчэ не было. За садамі адразу пачыналася возера. Там малады і роўны лёд свяціўся, як люстранoe шкло.

— Дзядзька Пахом! — ускочыў у хату суседскі хлапчук Моцька. — Ваша рагуля расчахнулася на лёдзе. Ляжыць і раве.

— Хутчэй, Пахом! — закрычала жонка, ды сама з хаты бягом.

— Калі яна ўжо расчахнулася, то няхай сабе паляжыць, — разважліва сказаў Пахом. — Трэба дзесяцiць, а то пакуль збегаеш на тое возера, то і бульба астыне...

На нарадзе.

СМАЧНЫ БОРШЧ

— Дзякуем за гасціннасць, гаспадынька. Ваш боршч такі смачны, што і за вушы ад місы не адцягнуць.

— На добрае здароўе. Шкада толькі, што муж мой не чуе вашай пахвалы.

— Чаму?

— Ат, ён сёння злаваўся і лаяў мяне, што я яму ўчарашні боршч падаю.

ПРЫЧЫНА СУМУ

— Штосьці ты нейкі сумны ходзіш. Захварэў?

— Не.

— Цешча прыехала?

— Не.

— У камандзіроўку не пусцілі.

— Не.

— Што ж тады здарылася?

— Дырэктара з работы знялі.

— Такой бяды — новы будзе.

— Ужо ёсць. Але гэты ў шахматы не гуляе.

З АНГЛІЙСКАГА

Сын канчае каледж, і бацька ранаўў сфатаграфавацца з ім на памяць.

— Станьце бліжэй да бацькі, — сказаў фатограф маладому чалавеку, — і пакладзіце руку яму на плячо.

— Відаць, будзе правільней, — запярэчыў бацька, — калі ён стане побач і апусціць руку ў маю кішэнь.

КАМУ ШТО

Гультай пытаецца ў гультая:

— Скажы, што лепш: ці ляжаць, ці есці?

— Лепш за ўсё лежачы есці.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе **Тосі К. і Елі Ч. з Бельска Падляшскага**, а таксама **Олі з Гайнаўкі** змяшчаем песню з рэпертуару савецкага песняра і акцёра Марка Бернеса п.з.

ПРАСКОВЬЯ

Муз. М. Блантер

Слова М. Исаковский

Враги сожгли родную хату,
Сгубили всю его семью.
Куда теперь идти солдату?
Кому нести печаль свою?

Пошел солдат в глубоком горе
На перекресток двух дорог.
Нашел солдат в широком поле
Травой заросший бугорок.

Стоит солдат и словно колья
Застряли в горле у него.
Сказал солдат: «Встречай, Прасковья,
Героя мужа своего!

Готовь для гостя угощенье,
Накрой в избе широкий стол,
Свой день, свой праздник возвращенья
К тебе я праздновать пришел».

Никто солдату не ответил,
Никто его не повстречал.
И только тёплый летний ветер
Траву могильную качал.

Вздохнул солдат, ремень поправил,
Раскрыл мешок походный свой,
Бутылку горькую поставил
На серый камень гробовой.

«Не осуждай меня, Прасковья,
Что я пришел к тебе такой.
Хотел я выпить за здоровье,
А должен пить за упокой.

Сойдутся вновь друзья, подружки,
Но не сойтись во веки нам»...
И пил солдат из медной кружки
Вино с печалью пополам.

Он пил, солдат, слуга народа
И с болью в сердце говорил:
«Я шел к тебе четыре года,
Я три державы покорил».

Хмелел солдат, слеза котилась,
Слеза несбывшихся надежд.
И на груди его светилась
Медаль за город Будапешт.

Кур'ёзы

Павага агентам ЦРУ

Высокапастаўлены чыноўнік урада ўсходнеафрыканскай дзяржавы Малаві заявіў у сваёй прамове, што затрыманыя ў краіне «замежныя агенты» будуць неадкладна з'ядацца кракадзіламі. Першае афіцыйнае папярэджанне аб гэтым атрымала штаб-кватэра буйнейшай шпіёнскай арганізацыі ў свеце — ЦРУ — разведвальнага ўпраўлення ЗША.

Незвычайны выпадак

Адбыўся ён нядаўна ў Мінску. Сёстры-блізняты Галіна і Ірына Фалевічы ў адзін і той жа дзень сталі маці. У адной і ў другой нарадзілася па сыну з розніцай у часе ў тры з палавінаю гадзіны.

Галіна працуе прадаўцом у прадуктовым магазіне, Ірына — кантралёрам у абутковай майстэрні. Нягледзячы на тое, што сёстры непадобныя адна на адну па характары, у іх жыцці, гэтак жа як і ў знешнім выглядзе, вельмі многа падобнага. Напрыклад, хварэюць яны амаль заўсёды ў адзін і той жа час. І замуж яны выйшлі адначасова.

Пасля таго, як сёстры выпішуцца з радзільнага дома яны наведаюць разам са сваімі сынамі генетычную лабараторыю пры 2-й дзіцячай клініцы, дзе стаяць на ўлiку ўсе блізняты горада Мінска. Урачы клінікі зафіксуюць яшчэ адзін выпадак у калекцыі медыцынскіх кур'ёзаў.

У міліцыі здарыўся пажар: на затрыманым злодзеі шапка загарэлася.